ច្រើន។ ជាឧទាហរណ៍ការកាប់ឈើដោយជ្រើសរើស ត្រូវបានចាត់ទុកជាមូលហេតុចំបង ហើយស្នាមផ្លូវបានផ្តល់ភាពងាយស្រួលក្នុងការចូលទៅ សំរាប់សកម្មភាពរបស់មនុស្សផ្សេងៗ ដូចជាការបរបាញ់នៅតំបន់ជិតខាង និងការចាប់យកដី ។ តំបន់ដែលបានស្នើសុំសំរាប់ការតាំងទីលំនៅសារជាថ្មី អាចត្រូវការជាចាំបាច់នូវការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធពិតប្រាកដខ្លះៗដូចជា ផ្លូវថ្នល់ មណ្ឌលសុខភាព និង ទីកន្លែងចាំបាច់ដទៃទៀត នៅក្នុងតំបន់ផ្លាស់ទីលំនៅដើម្បីធ្វើអោយមានភាពងាយស្រួលដល់ការចេញចូលជាសាធារណៈ។

d) តំបន់ខ្សែទឹកខាងក្រោម

មានទិន្នន័យមិនច្បាស់លាស់ខ្លះ ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការអង្កេតលើកមុននៅទីតាំងខ្សែទឹកក្រោម។ ទីតាំងដែលចាត់ទុកថានៅខ្សែទឹកខាងក្រោម សំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅរបស់គំរោង ភាគច្រើនមានទីតាំងនៅក្នុងទឹកដី ខេត្តស្ទឹងត្រែងនៃទន្លេសេសានក្រោម និង ទន្លេស្រែពកក្រោម។ យោងទៅតាមការចុះអង្កេតថ្មីៗ និង ការសាកសួរពីអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅក្នុងតំបន់គោលដៅសំរាប់ការតាំងទីលំនៅសារជាថ្មី និង អ្នករួមចំណែកដែលមានជាប់ទាក់ទិនដទៃទៀតបង្ហាញថា តំបន់ព្រៃដែលមានភាគច្រើន ត្រូវបានផ្តល់ទៅអោយអ្វីដែលគេហៅថា សម្បទានដីព្រៃ សង្គមកិច្ច (SFLC)។ គោលបំណងរបស់ SFLC ត្រូវបានប្រើសំរាប់ដំណាំកសិ-ឧស្សាហកម្មដូចជា ដំឡូងមី ចំការកៅស៊ូ ដើមស្វាយចន្ទី និង ដំណាំចំការដទៃទៀត។ ការប្រើប្រាស់ដីប្រភេទទាំងនេះហាក់ដូចជា មិនសមស្រប សំរាប់សត្វព្រៃ និងជំរករបស់វាទេ។ បន្ថែមលើនេះការផ្លាស់ទីលំនៅដែលបានស្នើឡើងសំរាប់គំរោងទំនប់ អាចមានផលប៉ះពាល់គួរអោយកត់សំគាល់ដល់ខ្សែទឹកខាងក្រោម ជាពិសេសការភៀសខ្លួន និង បំលាស់ទីរបស់ត្រី។ ប៉ុន្តែវា ហាក់ដូចជាមិនមានផលប៉ះពាល់ផ្ទាល់ទៅនឹងការបាត់បង់ជំរកព្រៃ និង គំរាមកំហែងទៅដល់សត្វព្រៃនៅខ្សែទឹកក្រោមទេ ជាពិសេសទៅដល់សត្វព្រៃធំៗ។

៤.២.៣.២ ថនិកសត្វ

មានការចុះអង្កេតជាច្រើន ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងតំបន់រងទឹកភ្លៀងនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង និង រតនៈគីរីបានបង្ហាញពីភស្តុតាងច្បាស់លាស់នៃវត្តមានរបស់សត្វព្រៃធំៗជាពិសេស សត្វដែលមានការគំរាមកំហែងជាសកល ដូចជាពូជ ទន្សោង ខ្ទីង ទោច ខ្លាឃ្មុំ ដំរី ពូជសត្វស្លាបធំៗ ដែលកំពុងរងគ្រោះ និង សត្វផ្សេងៗទៀត។ ការចុះអង្កេតពីលើកមុនបង្ហាញថា LMDFE នៅប៉ែកឦសាន និង ខាងកើតប្រទេស ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ ថាជាសម្បត្តិជីវសាស្ត្រចំរុះសកលសំរាប់ទ្រទ្រង់សត្វព្រៃធំៗ ដូចដែលបានចុះបញ្ជីនៅក្នុងសៀវភៅទិន្នន័យក្រហមរបស់អង្គការ IUCN ថាមានការគំរាមកំហែងស្ទើរផុតពូជ (IUCN, ២០០៣)។ ថនិកសត្វធំៗមានដូចជា គោព្រៃ ខ្លា ដំរី ទន្សោងក្របីព្រៃ រមាំង ខ្លាលឿងមាស ខ្លាត្រី ខ្លាឃ្មុំធំ និង ទោច។

នៅតំបន់តាំងទីលំនៅសារជាថ្មីស្រែពក គ្មានភស្តុតាងគួរអោយកត់សំគាល់ពីសត្វព្រៃទេ [illegible] ដែលកើតមាននៅក្នុងខ្សែពំនុះកាត់។ គេមិនឃើញមានសញ្ញាពីការឈ្មួសដីរបស់សត្វជ្រូកព្រៃ [illegible] របស់សត្វពាហនៈ (ទន្សោង ខ្ទីង ឬ ឈ្លូស) និង ការរំខានពីសត្វដទៃទៀតទេ។ មិនមានកន្លែងណាមួយដែល [illegible]

ឃើញក្នុងពេលចុះអង្កេតទេ នៅតំបន់ពំនុះកាត់នោះ។ ប៉ុន្តែបក្សីព្រៃ ជាពិសេស ពពិចបៃតង ត្រសេះ កេងកង ពពិចក្រហម និង សារិកានៅមានជាធម្មតានៅក្នុងព្រៃនេះ។ ដោយសារសកម្មភាពមនុស្សឆ្លងកាត់តំបន់នេះ អាចផ្តល់ជាភស្តុតាងបានពីការរំខានដល់សត្វព្រៃ។ មានផ្លូវជាច្រើននៅក្នុងតំបន់ព្រៃ ដែលបណ្តាលអោយមានការបរបាញ់កាន់តែច្រើន។ បង្គួយមួយចំនួនត្រូវបានគេដាក់លក់នៅក្នុងភូមិ នៅពេលក្រុមសិក្សាឆ្លងកាត់ទីនោះ។ បន្ថែមលើនេះ សត្វព្រៃ និង ផលិតផលឈើបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ ចុងក្រោយនេះ (យោយតាម លោក ផុក, តម្រួតឧទ្យានជាតិវិរៈជ័យ)។ ប៉ុន្តែ សត្វព្រៃធំៗដូចជា ទន្សោង ខ្ទីង ខ្លាឃ្មុំ ដំរី និងទោចនៅមានចំនួនច្រើននៅឡើយ នៅប៉ែកឦសាន និង ខាងកើតប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែវានៅក្រោមសំពាធរំខានរបស់មនុស្ស។

នៅក្នុងរូបភាពទី ១៦ បង្ហាញពីរូបថតមួយចំនួនរបស់សត្វព្រៃ ដែលថតដោយម៉ាស៊ីនថតរូប នៅក្នុងការសិក្សាមុន និង បច្ចុប្បន្ន WWF “កម្មវិធីប្រទេសមហាទន្លេមេគង្គ-កម្ពុជា៖ ទស្សនៈជីវសាស្ត្រចំរុះសំរាប់តំបន់អេកូព្រៃស្ងួត ទន្លេមេគង្គក្រោម”, ២០០៦, និង “កម្មវិធីប្រទេសមហាទន្លេមេគង្គ-កម្ពុជា, (WWF “Greater Mekong-Cambodia Country Programme: Biodiversity Vision for the Lower Mekong Dry Forest Ecoregion”, 2006, and WFF “Greater Mekong Cambodia Country Programme) របាយការណ៍មិនទាន់បានបោះពុម្ពស្តីអំពីផ្លូវ និងការពិនិត្យមើលសត្វព្រៃនៅក្នុងផ្ទៃរងទឹកភ្លៀងនៅប៉ែកឦសាន និងខាងកើតនៅក្នុងព្រៃការពារមណ្ឌលគិរី និង តំបន់ព្រៃស្រែពក” ២០០៨។

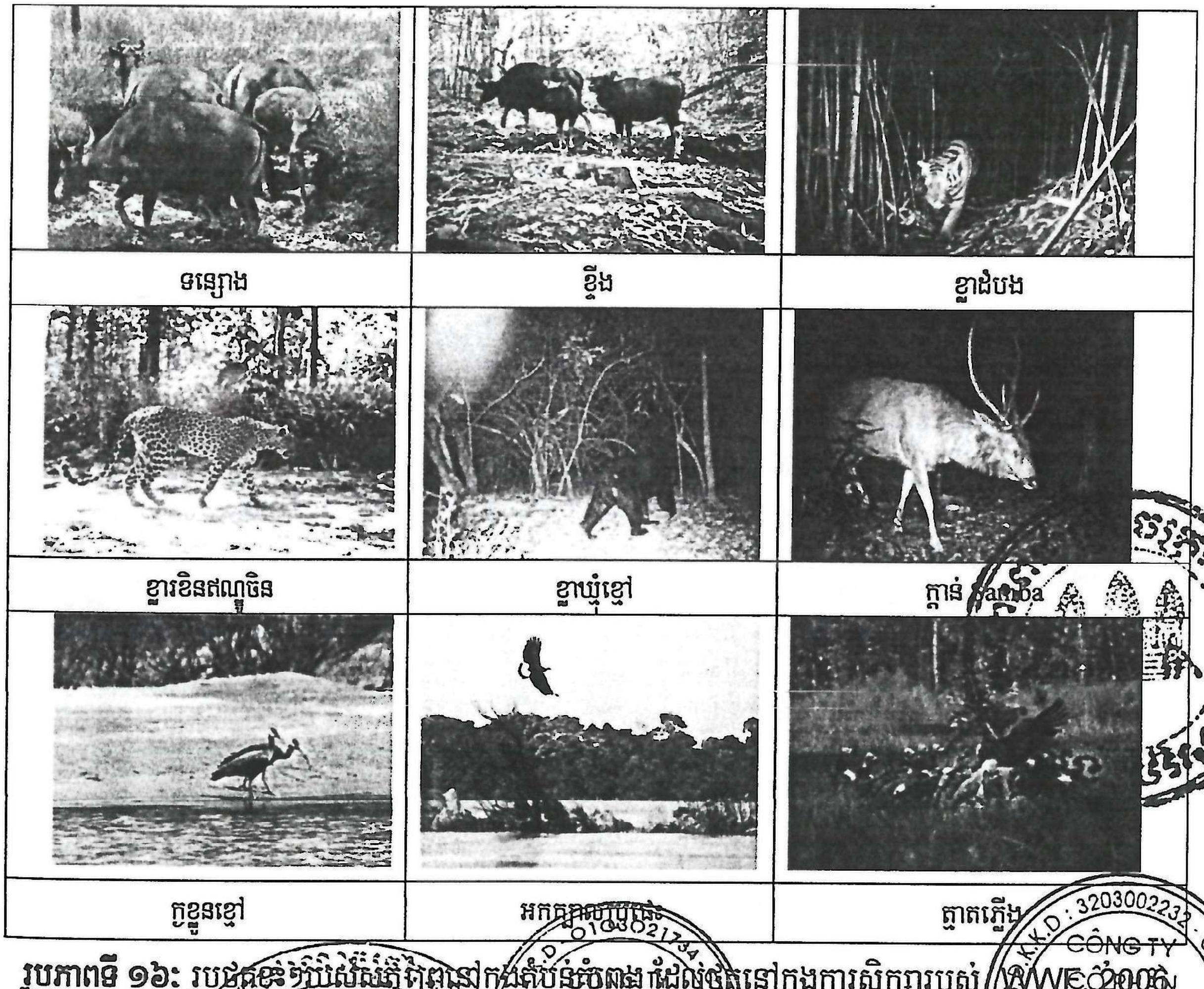

រូបភាពទី ១៦: រូបថតខ្លះៗរបស់សត្វព្រៃនៅក្នុងតំបន់ចំពោះ ដែលថតនៅក្នុងការសិក្សារបស់ WWF, 2006

៤.២.៣.៣ បក្សី

បក្សីព្រៃ ១១ ប្រភេទត្រូវបានប្រទះឃើញនៅតាមដងទន្លេសេសាន និង ស្រែពក ហើយពូជខ្លះស៊ីត្រីនៅក្នុងទន្លេជាអាហារ ។ តារាងទី ២៥ បង្ហាញពីវត្តមានបក្សីដែលមាននៅក្នុងតំបន់គំរោង ។

តារាងទី ២៥: បញ្ជីឈ្មោះបក្សីនៅក្នុងតំបន់គំរោង

ល.រ	ឈ្មោះជាភាសាខ្មែរ	ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រ	ឈ្មោះជាភាសាអង់គ្លេស
១	កុក	*Egretta garzetta*	Little Engret
២	មាន់ទឹក	*Amaurormis phoenicuru*	White-breasted water hen
៣	ប្រវឹក	*Dendrocygna javanica*	Lesser whistling duck
៤	ត្រដក់	*Leptoptilos dubius*	Greater Adjuntant
៥	ក្រសារ	*Ardea cinerea*	Grey Heron
៦	ក្អែកទឹក	*Phalacrocorax niger*	Little Cormorant
៧	រនេលស	*Mycteria cinerea*	Milky Stork
៨	ត្រយ៉ឹង	*Threskiornis melanocephalus*	Black-headed Ibis
៩	អកត្រី	*Ichthyophaga humilis*	Lesser Fish Eagle
១០	ទីទុយ	*Bubo nipalensis*	Spot-bellied Eagle Owl
១១	ក្រៀល	*Grus antigone*	Sarus Crane

ប្រភព: ទទួលពីអ្នកភូមិ និង តាន់ សេដ្ឋា និង Colin Poole, ២០០៣

៤.២.៣.៤ ល្មូន

ផ្អែកតាមព័ត៌មានពីអ្នកភូមិមាន អណ្តើក ពស់ជាច្រើនប្រភេទ ក្រពើ (ប្រទះឃើញដោយអ្នកនេសាទនៅក្នុងភូមិភ្លុក ឃុំភ្លុក) និងពូជដទៃទៀតដែលមានវត្តមាននៅក្នុងតំបន់គំរោង ។ ឥឡូវពូជទាំងនេះកំរឃើញមានណាស់ ។

៤.២.៣.៥ ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន របស់អេកូឡូស៊ីជីគោក

ដូចដែលបានលើកឡើងពីការស្រាវជ្រាវ/អង្កេតពីមុននៅក្នុង LMDFE[១] មានប[illegible] ដែលមានស្រាប់ បានបន្តកើនឡើងការបាត់បង់ជីវសាស្ត្រចំរុះនៅប៉ែកខាងកើត និង ប៉ែក[illegible]នៃប្រទេសកម្ពុជា ។

---

[១] *សកម្មភាពអង្កេត/ស្រាវជ្រាវភាគច្រើនត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្រោមការសហប្រតិបត្តិការរវាងស្ថាប័នរដ្ឋនៃក្រសួង[illegible] និង រដ្ឋបាលព្រៃឈើ ជាមួយនឹងកម្មវិធីអ្នកផ្តល់ជំនួយដូចជាអង្គការ[illegible]លោកសំរាប់ធម្មជាតិ (WWF) អង្គការជីវិតបក្សីអន្តរជាតិ (BirdLife International) ; សហភាព[illegible] (IUCN) និង សកម្មភាពជាប់ទាក់ទង[illegible] ។*

ទាំងខាងក្នុង និង ខាងក្រៅតំបន់ការពារ ត្រូវបានស្ថិតនៅក្រោមការគំរាមកំហែងពីការធ្វើអាជីវកម្មដែលមិនមាននិរន្តរភាពលើធនធានធម្មជាតិ និង ជាពិសេសការប្រមាញ់សត្វព្រៃ។ បើសិនជាគេចាត់ទុកថា នៅភាគឦសាន និង ប៉ែកខាងកើតទាំងមូលនៃប្រទេសកម្ពុជា ជាផ្នែកមួយនៃតំបន់អេកូព្រៃស្ងួតរបស់ទន្លេមេគង្គក្រោម (LMDFE) ដែលរួមបញ្ចូលទាំងតំបន់ផ្លាស់ទីលំនៅ នោះនឹងមានបញ្ហា និង រឿងរ៉ាវដែលមានស្រាប់ជាច្រើនដែលត្រូវបានចាត់ទុកជាគន្លឹះចម្បង ដែលនាំអោយវិចរិលអស់នូវធនធានធម្មជាតិ។ បញ្ហាទាំងអស់មានពណ៌នាដូចខាងក្រោម:

a) ការកាប់ឈើ និង ការប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ

ភាគច្រើននៃការស្រាវជ្រាវដែលបានធ្វើឡើង បានរកឃើញថាការកាប់ឈើ និង ការប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ គឺជាបញ្ហាចម្បង និង ជាមូលហេតុនៃការបាត់បង់ជីវសាស្ត្រចំរុះ ជាលទ្ធផលបណ្តាលអោយថយចុះដែនជំរកសត្វព្រៃ។

តំបន់ព្រៃទាំងមូលនៅប៉ែកឦសាន និង ប៉ែកខាងកើតនៃប្រទេសកម្ពុជា ពីមុនមកស្ថិតនៅក្រោមការកាប់ឈើសម្បទាន លើកលែងតែតំបន់ការពារ ប៉ុន្តែវាក៏ធ្លាប់ស្ថិតនៅក្រោមការកាប់ឈើខុសច្បាប់ផងដែរ។ បច្ចុប្បន្នការកាប់ឈើស្របច្បាប់ពីដីសម្បទាននៅស្រុកសេសាន គឺជាកង្វល់ចម្បងដែលឈានទៅរកការបាត់បង់ព្រៃ និង ជំរកសត្វ។ ជាក់ស្តែង មានក្រុមហ៊ុនដីសម្បទានចំនួន ៥ កំពុងដំណើរការឆ្ការ និង កាប់ឈើនៅក្នុងទីតាំងចំរុះរបស់ពួកគេ មើលរូបភាពទី ២២ (ផែនទីដីសម្បទាននៅក្នុងតំបន់គំរោង)។ ការបាត់បង់ជំរក បង្ហាញពីការគំរាមកំហែងដ៏ធំយូរអង្វែងទៅដល់ការរួមបញ្ចូលជីវសាស្ត្រចំរុះរបស់ព្រៃដែលស្ថិតនៅតាមទន្លេមេគង្គក្រោម។ ការកាប់ឈើដែលបានជ្រើសរើសកំពុងត្រូវបានបន្តជាប្រតិបត្តិការខ្នាតតូច ប៉ុន្តែរីកសាយនៅក្នុងព្រៃដែលគេអាចរកផលិតផលបាន។

ឥទ្ធិពលពីការបាត់បង់ផ្ទាល់របស់ដើមឈើធំៗអាចត្រឹមតែជាផលវិបាកបន្ទាប់បន្សំប៉ុណ្ណោះ ទៅលើការបាត់បង់ថនិកសត្វធំៗ និង ពពួកបក្សីជាច្រើនទៀត។ ប៉ុន្តែ ផលប៉ះពាល់មិនផ្ទាល់ពីការកាប់ឈើ ជាពិសេសការបង្កើនចំនួនផ្លូវចូលទៅកាន់តំបន់ដាច់ស្រយាល អាចប៉ះពាល់កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ដល់សហគមន៍ធម្មជាតិកាន់តែច្រើនថែមទៀត (*Robert Timmins & Ou Rattanak et.al, ២០០៦*)។ បន្ថែមពីលើនេះ សកម្មភាពដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងអ្នកកាប់ឈើ និង អ្នកប្រមូល NTFPs ក៏ពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការបរបាញ់ នេសាទ និង ការចាប់យកដីផងដែរ ដោយសារការចេញចូលស្រួលតាមរយៈផ្លូវ/ស្នាមដែលមានចូលទៅក្នុងព្រៃ។ សកម្មភាពទាំងនោះ បង្កអោយមានគ្រោះថ្នាក់ និង រំខានដល់សត្វព្រៃ។ ភាគច្រើននៃផលិតផល NTFPs នៅក្នុងព្រៃស្ងួតទន្លេមេគង្គក្រោម គឺជ័រឈើទាល (Dipterocarpus species)។ ផលិតផលចេញពីអនុផលព្រៃឈើ (NTFPs) មានដូចជា ផ្លែឈើព្រៃ បន្លែ ទឹកឃ្មុំ ផ្សិត និង ផ្នែករបស់រុក្ខជាតិសំរាប់ធ្វើជាថ្នាំបុរាណ ហើយពួកវាត្រូវបានចំរាញ់ចេញ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ជីវភាព។ ដូច្នេះ ការកាប់ឈើ និង ប្រមូល NTFPs ដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងសកម្មភាពបរបាញ់បរផ្សេងៗ និង ការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានផ្សេងទៀត ផ្តល់ជាលទ្ធផលគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរជាបន្តបន្ទាប់ដល់ជីវសាស្ត្រចំរុះ ជាពិសេសតាមរយៈការទាញយកធនធានធម្មជាតិហួសហេតុពេក។

៦) បំរែបំរួលការប្រើប្រាស់ដី

ក្រុមអង្កេតបានឃើញបង្គោលសញ្ញាជាច្រើននៃការចាប់យកដី ហើយការទន្ទ្រានយកដីត្រូវបានមើលឃើញនៅក្នុងតំបន់អង្កេត និង នៅក្នុងបរិវេណនៃតំបន់តាំងទីលំនៅថ្មី។ ការគំរាមកំហែងនៃការបំលែងដីព្រៃទៅជាដីគ្មានព្រៃ លាតសន្ធឹងយ៉ាងធំនៅប៉ែកឦសាន និង ប៉ែកខាងកើតនៃប្រទេសកម្ពុជា រួមបញ្ចូលទាំងតំបន់តាំងទីលំនៅផង ជាពិសេសនៅតំបន់ព្រៃដែលគេអាចចូលទៅបានដោយងាយស្រួល។ ស្នាម/ដានដែលមាន និង ផ្លូវដែលបានសាងសង់ក្នុងពេលកាប់ឈើសម្បទាន បានបណ្តាលអោយមានការកាប់ព្រៃសំរាប់ការប្រើប្រាស់ដីជាច្រើនរូបភាព ហើយកំពុងត្រូវបានគេចាត់ទុកថា មានផលប៉ះពាល់គួរអោយកត់សំគាល់ដល់ការបាត់បង់ព្រៃឈើ និង ជាពិសេសជំរកសត្វព្រៃ។

ដីព្រៃសម្បទានសង្គមកិច្ច (SFLC) [២] ក៏អាចមានឥទ្ធិពលគួរអោយកត់សំគាល់ទៅលើការប្រើប្រាស់ដី និង ប៉ះពាល់ទៅដល់ជំរកសត្វព្រៃផងដែរ។ បន្ថែមលើនេះ ការផ្លាស់ប្តូរដីព្រៃដ៏ធំនៅតាមដងផ្លូវជាតិលេខ ៧៨ និង នៅជាប់ផ្លូវ បានចូលរួមថែមទៀតដល់ការបាត់បង់ជំរកសត្វព្រៃដោយផ្ទាល់។ ជាងនេះទៅទៀត នៅទីតាំងគំរោង រោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ មានដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ៥ កន្លែង និងព្រៃសម្បទានមួយកន្លែងនៅចំកន្លែងអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងពេលជាក់លាក់ ដែលបានអជ្ញាប័ណ្ណពី MAFF និង CDC នៃ RGC។

រូបភាពទី ១៧: ការសំអាតដីព្រៃនៅតាមដងផ្លូវ ខ្សែទឹកក្រោមរបស់ទន្លេសេសានក្រោម

បន្ថែមលើនេះ ការអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវនៅក្នុងភូមិថ្មី១ ដែលភ្ជាប់ពីផ្លូវធំក៏បណ្តាលអោយអន្តរាយ និង/ឬ បំបែកជំរកព្រមទាំងនាំទៅរកការទន្ទ្រានយកដីជាសក្តានុពលខ្នាតធំ ដូចជា ការតាំងទីលំនៅ ដីកសិកម្ម [illegible] ទំនាក់ទំនងជាមួយការកេងយកផលចំណេញផងដែរ ។ ព្រៃសព្វថ្ងៃត្រូវបានកាត់បន្ថយ និង [illegible] ស្រយាល ។ ជាលទ្ធផល ការទន្ទ្រានយកដីបែបនោះមានជាប់ទាក់ទងជាមួយការកេងចំណេញ [illegible]

[២] មានតំបន់ព្រៃឈើច្រើនកន្លែងនៅក្នុងខេត្ត ស្ទឹងត្រែង រតនះគីរី និង មណ្ឌលគីរី ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតិអោយក្លាយជាដីព្រៃសម្បទានសង្គមកិច្ចដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។ ភាគច្រើននៃដីទាំងនេះត្រូវបានប្រើសំរាប់អភិវឌ្ឍន៍ដំណាំកសិ [illegible] ដូចជា ដំឡូងមី, ការដាំដើមសាយច្រនីខ្ពុជ និង ចំការឈើ (*eucalyptus*, ប៊ី *acacia sp*) និង ចំការកៅស៊ូផងដែរ ។

កម្ម។ ការបាត់បង់ព្រៃជាបន្តបន្ទាប់ បន្ថែមទៅលើការចាប់/បរបាញ់ អាចនាំទៅរកការបាត់បង់ជាយថាហេតុនូវសត្វធំៗ ដែលជាសត្វមានការគំរាមកំហែងជាសកល នៅក្នុងទសវត្សក្រោយៗ។

c) សកម្មភាពមនុស្ស

ផលប៉ះពាល់ ដែលបណ្តាលមកពីសកម្មភាពមនុស្សអាចចាត់ទុកជាផលប៉ះពាល់អាក្រក់ដល់បរិស្ថាន និង ភាពហិនហោចធនធាន។ ការធ្វើកសិកម្មពនេចរ និង ទំរង់ផ្សេងៗទៀតនៃការសំអាតដី ឧទាហរណ៏ ការសំលាប់ដើមឈើដោយច្បៀវសំបកជុំវិញគល់ឈើ ហើយទុកមួយរយៈមុននឹងដុតភ្លើង។ បន្ថែមលើនេះ ការហូរចូលនូវជនភៀសខ្លួនក្នុងតំបន់ពីកន្លែងផ្សេង អាចនាំទៅរកការវាតយកដីសំរាប់តាំងទីលំនៅ និង ដីកសិកម្ម ហើយជាយថាហេតុមានជាប់ទាក់ទងទៅនឹងការទន្រ្ទានយកដី ដោយសារតែឱកាសនៃការធ្វើជំនួញដីធ្លីបានចំណេញច្រើននៅពេលនេះ។

ជាងនេះទៅទៀត ការធ្វើអាជីវកម្មរ៉ែ កើតមានឡើងនៅក្នុងឧទ្យានសត្វព្រៃភ្នំព្រិច ក្នុងខេត្តមណ្ឌលគីរី ដែលស្ថិតនៅខ្សែទឹកលើទន្លេស្រែពក គឺជាឥទ្ធិពលគួរអោយកត់សំគាល់មួយទៀត បន្ថែមលើសំទុះនៃការបាត់បង់ជំរកសត្វនៅក្នុងតំបន់។ ការសំអាតព្រៃ និង ការជីករករ៉ែមាសបណ្តាលអោយមានការបែកខ្ញែកជំរកសត្វ។ បន្ថែមលើនេះ ការជីករ៉ែមាសនៅខាងក្រោមព្រៃ អាចបណ្តាលអោយមានការបាក់ដី និង ធ្វើអោយខូចខាតដល់ព្រៃឈើផងដែរ។ ការបំពុលអាចជាសន្ទុស្សន៏មួយទៀត ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងផលវិបាកបរិស្ថានផ្នែកគុណភាពទឹក។ អ្នកជីករ៉ែមាសក្នុងព្រៃនេះ ក៏បានចូលរួមបរបាញ់ជាអាហារពួកគេផងដែរ *(តាមសំដីរបស់លោកវិចាបុត្រ អ្នកភូមិក្នុងតំបន់គំរោង ២០០៨)* ។ ប៉ុន្តែគ្មានរបាយការណ៏ណាមួយ ស្តីអំពីការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថានលើអាជីវកម្ម រ៉ែមាសបានទទួលនៅឡើយទេ ។ ស្ថានភាពដែលបានអង្កេតនៅក្នុងតំបន់តាំងទីលំនៅសារជាថ្មីដែលបានស្នើសុំ ភាគច្រើនបានបង្ហាញពីសកម្មភាពជាក់លាក់ដែលបណ្តាលពីសកម្មភាពមនុស្សដូចជា ការឆ្ការដីសំរាប់ជាកម្មសិទ្ធិ ផ្ទាល់ខ្លួនជាដើម។ បង្គោលសញ្ញាជាច្រើនសំរាប់ចាប់យកដីនៅតាមលំនៅដ្ឋានត្រូវបានមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់។ ដូចដែលបានបង្ហាញពីមុន គោលបំណងនៃការចាប់យកដី និង/ឬ ការផ្លាស់ប្តូរដីព្រៃច្រើនប្រភេទទៀត មានជាប់ទាក់ទងយ៉ាងច្បាស់ទៅនឹងការកេងចំណេញផលប្រយោជន៏ ពាណិជ្ជកម្មផងដែរ។

d/ការបរបាញ់

កំរិតនៃការបរបាញ់សំរាប់ប្រភេទសត្វខ្លះៗនៅប៉ែកព្សសាននៃប្រទេសកម្ពុជា បានកើតឡើងចាប់ពីទសវត្សមុន ហើយទំនាក់ទំនងរួចជាស្រេចជាមួយក្រុមតូចៗរបស់ទន្សោង ខ្ទីង និង ដំរី អាចធ្លាក់ចុះដោយអត្រាយ៉ាងលឿន *(Robert Timmins & Ou Rattanak et.al, ២០០១)* ។ សត្វព្រៃធំៗសណ្តានទន្សោង គោព្រៃ ខ្ទីង, ក្របីព្រៃ រមាំង និង មំសាសីសត្វដទៃទៀត បានប្រឈមមុខនឹងការធ្វើទុកបុកម្ទេញដោយផ្ទាល់ ពីការបរបាញ់ និង ទីជំរកដែលមានកំណត់ សំរាប់ការភៀសខ្លួនពីការគំរាមកំហែងទាំងនោះ។ បន្ថែមលើនោះទៀត តំលៃខ្ពស់របស់ផលិតផលសាច់ព្រៃសំរាប់អាហារនៅទីផ្សារ និង ទំនៀមទំលាប់ប្រើជាថ្នាំ បានបណ្តាលអោយធ្លាក់ចុះនូវសត្វព្រៃ។

ស្ថានភាពនៃចំនួនសត្វព្រៃនៅប៉ែកខាងឦសាន និង ខាងកើតនៃប្រទេសកម្ពុជា មានការគំរាមកំហែងដ៏ធំធេង និងលឿនបំផុត (*Biodiversity vision for the Lower Mekong Dry Forest Ecoregion, WWF Greater Mekong, Cambodia Program, 2006*)។ ការរកឃើញពីការស្ទង់មតិបង្ហាញភស្តុតាងថា ការបរបាញ់ប្រភេទសត្វតូចៗ សំរាប់បរិភោគក្នុងតំបន់នៅតែមានចំនួន ច្រើននៅក្នុងភូមិនៃតំបន់ដែលចុះអង្កេត សូមមើលរូបភាពទី ១៨។ សាច់ស្រស់ក្រៀម និង ផលិតផលសត្វព្រៃ ដទៃទៀត អាចរកបាននៅតាមទីផ្សារ និង ភោជនីយដ្ឋាននៅក្នុងទីរួម ខេត្តស្ទឹងត្រែង (*CEPA,per.com, 2008*)។

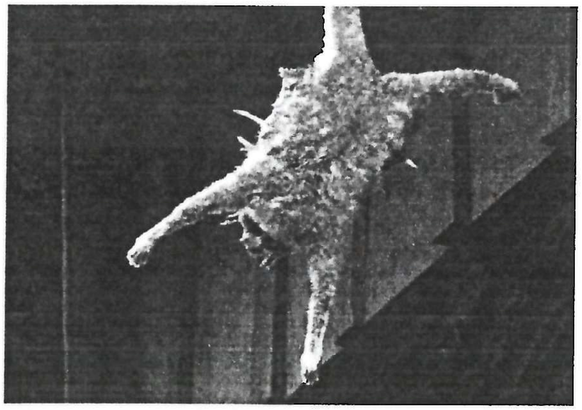

រូបភាពទី ១៨៖ ការបរបាញ់សត្វព្រៃនៅប៉ែកឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា

៤.២.៤ ព្រៃឈើ

នៅទីកដីនៃស្រុកសេសាន សំបូរទៅដោយព្រៃដែលគ្របដណ្តប់ ៩៥ % នៃផ្ទៃដីស្រុកទាំងមូល។ ប្រភេទព្រៃរួមមានព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង ព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោង និងព្រៃស្រោង។ រូបភាពទី ២០ បង្ហាញពីប្រភេទព្រៃនៅក្នុងតំបន់គំរោង។ រូបថតពីលើអាកាសគ្រប់សន្លឹកទាំងអស់អាចរកបាននៅក្នុងឯកសារអេឡិចត្រូនិចនៃរបាយការណ៍នេះ។

រូបភាពពីលើអាកាសចំនួន ៤៥ សន្លឹក ត្រូវបានថតនៅក្នុងតំបន់គំរោងក្នុងអំឡុងពេលសិក្សា (កុម្ភៈ ២០០៨) ដើម្បីកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌសំណៅដើម និង ប្រភេទព្រៃឈើ សូមមើលរូបភាព ១៩។

- រូបថតអាកាសពណ៌នៃទីតាំងជាមួយ resolution 0.3 m
- សន្លឹករូបថតផ្តោតលើភូមិសាស្ត្រ និងឯកតាជា ម៉ែត្រ
- រូបភាពមួយសន្លឹកដែលមានទំហំស្មើ 1 km^2
- ប្រព័ន្ធការសម្របសម្រួលៈ UTM, zone 48, Datum: Indian 60, Spheroid Everest 1830

S.Đ.K.K.D - 0103021734 - CTCP
CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1
S.Đ.K.K.D : 3203002232 - C.T.C.P
CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ
HẢI CHÂU - TP. ĐÀ NẴNG

ក្រុមសិក្សា EIA បានធ្វើការវាស់ស្ទង់/រាប់ព្រៃ នៅក្នុងពេលសិក្សាចាប់ពីខែកុម្ភៈ ដល់មេសា ២០០៨។ សំណាកព្រៃសរុបមាន ១៨ សំណាកត្រូវបានជ្រើសរើសនៅក្នុងតំបន់អាងស្តុក និង តំបន់តាំងទីលំនៅជាមួយនឹងផ្ទៃដីសរុប ៣៣.០០០ ម^{២} ។ ទំហំសំណាកពីរប្រភេទៈ

- ប្រភេទទី ១ សំរាប់ FS-១ ទៅ FS-៨, ទំហំសំណាក ២០ម x ៥០ម =១០០០ម^{២}
- ប្រភេទទី ២ សំរាប់ FS-៩ ទៅ FS-១៨, ទំហំសំណាក ៥០ម x ៥០ម =២៥០០ម^{២}

ទីតាំងភូមិសាស្ត្ររបស់ចំនុចសំណាកនិមួយៗ មានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងខាងក្រោម និង រូបភាពទី ២១ (ផែនទីសំណាកអង្កេតព្រៃ) ។

សំណាក #	ចំនុច GPS		សំណាក #	ចំនុចGPS	
	X	Y		X	Y
SF-1	646301	1502222	SF-10	669191	1516746
SF-2	646291	1502032	SF-11	663065	1510993
SF-3	646860	1503362	SF-12	662762	1511545
SF-4	662708	1513244	SF-13	644744	1504573
SF-5	662677	1512067	SF-14	644770	1504836
SF-6	628131	1499296	SF-15	655717	1501468
SF-7	628269	1498801	SF-16	655661	1501238
SF-8	627775	1499266	SF-17	646827	1491441
SF-9	669182	1516433	SF-18	646971	1491327

ទំរង់បែបបទសំរាប់ការអង្កេតព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់គំរោងមានបង្ហាញដូចខាងក្រោម ហើយលទ្ធផលនៃការរាប់ព្រៃមានភ្ជាប់នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ៣ ។

Sample No.:......................

ឈ្មោះគំរោង: *សិក្សាលទ្ធភាពគំរោងវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោមទី២ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា*

Project Name: *Feasibility Study for Lower SESAN 2 Hydropower Project*

ការសិក្សាអំពីព្រៃឈើ Forest study

ប្រភេទព្រៃឈើ Type of Forest:..

GPS: X:.......................... ទំហំផ្ទៃដីដែលសិក្សា Sample size: ......m x.......m = ...m^2

Y:.......................... រូបថត Photo:..........................កាលបរិច្ឆេទ Date :..............................

ល.រ No.	ឈ្មោះឈើ Name of tree	មុខកាត់ឈើ Diameter 50-100 mm	200 mm	300 mm	400 mm	500 mm	600 mm	700 mm	សរុប Total
សរុប Total									

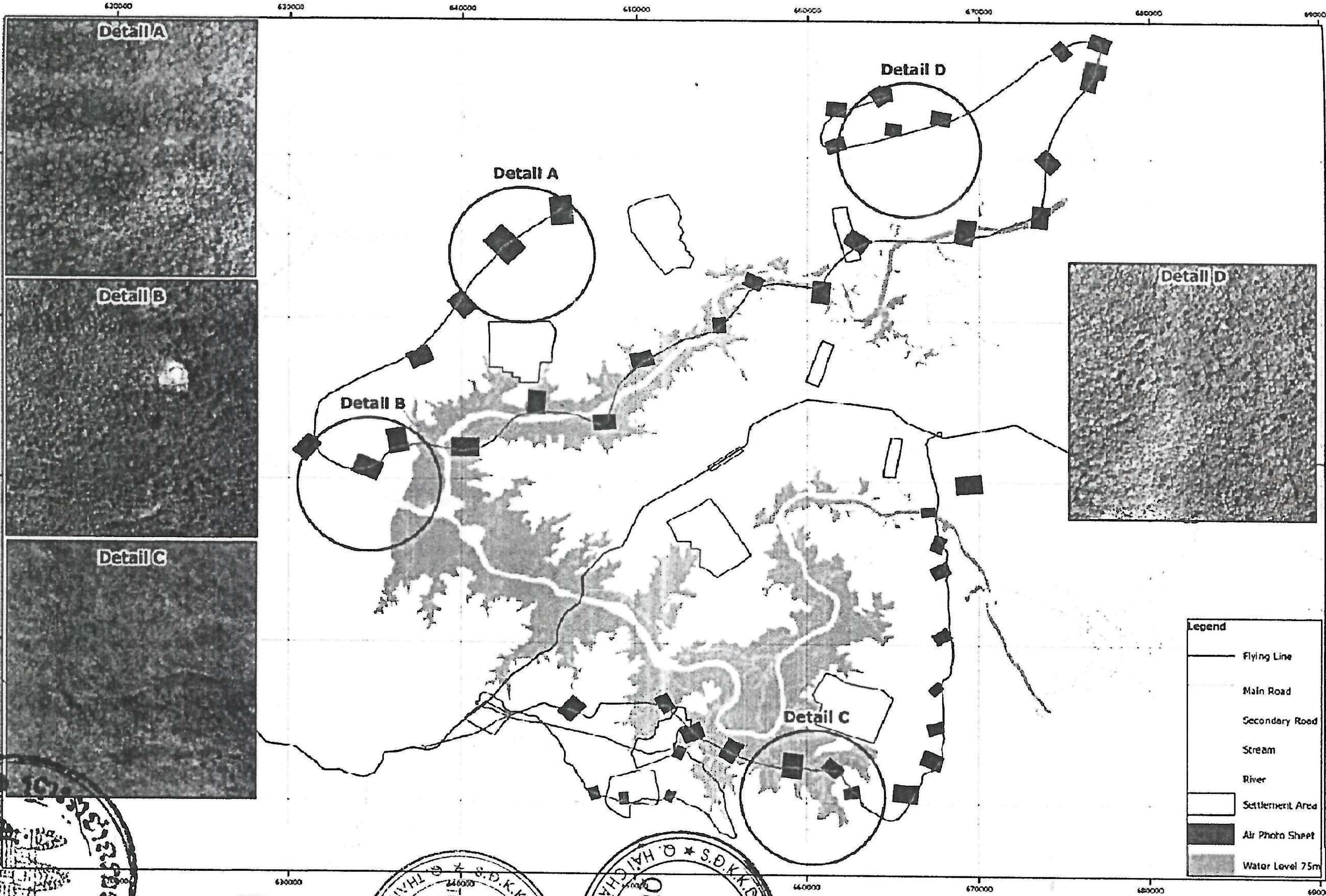

រូបភាពទី ១៥: [illegible] តំបន់គំរោង

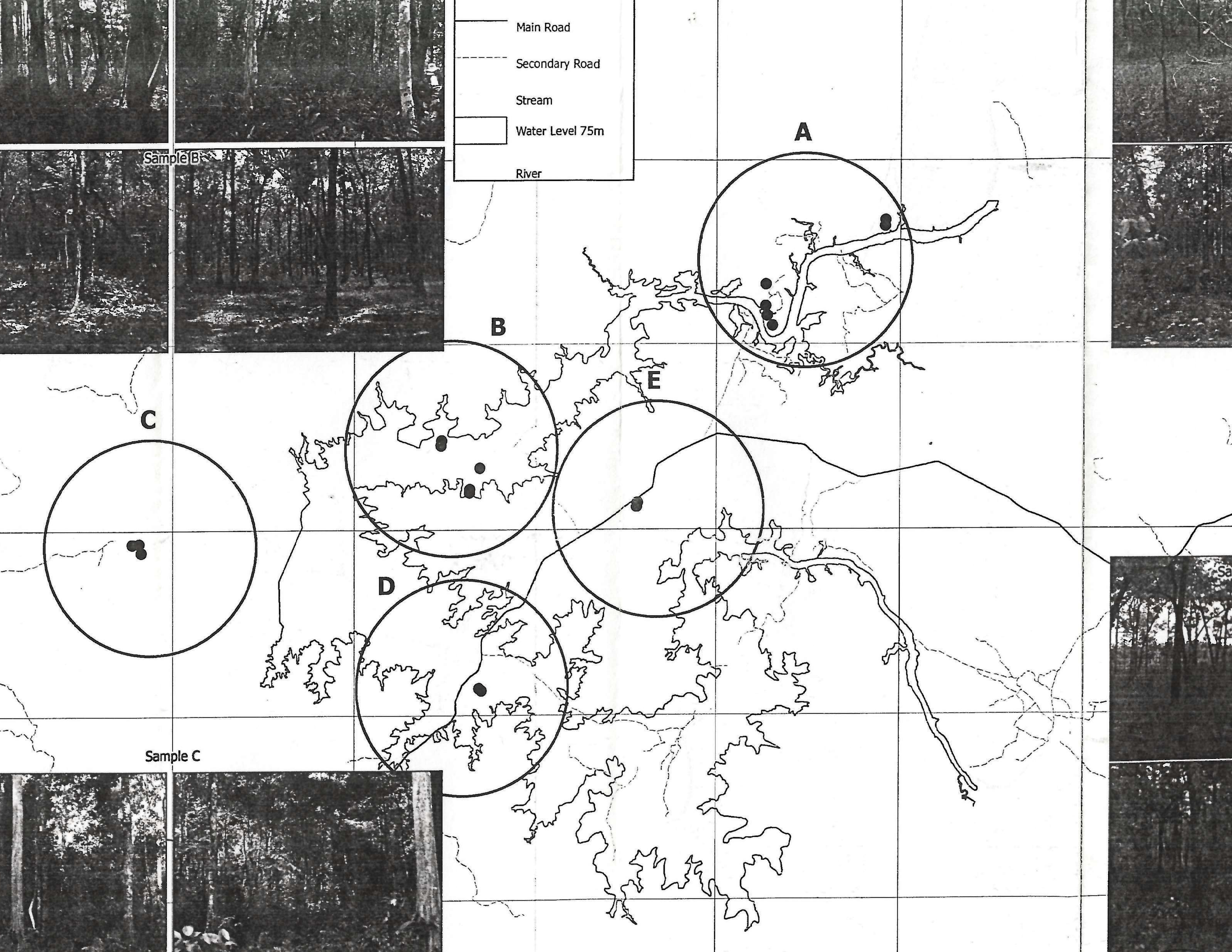
Main Road
Secondary Road
Stream
Water Level 75m
River
A
B
C
D
E
Sample B
Sample C

រូបភាពទី ២១ បង្ហាញពីដង់ស៊ីតេរាយៗនៃដើមឈើពេញវ័យ (បរិមាត្ររង្វង់ដែលវាស់គឺធំជាង ៤០ សម ឬ Diameter at Breast Height (DBH) ធំជាង ១២.៧ សម) ដែលមាននៅក្នុងព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង។ យោងតាមការអង្កេតនៅទីវាលកាលពីខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៨ នៅក្នុងដង់ស៊ីតេឈើនេះ បានផ្តល់កន្លែងទំនេរច្រើន និង ដីខាងក្រោមគ្របដណ្តប់ដោយឬស្សីខ្ចីៗ និង រុក្ខជាតិតូចៗផ្សេងៗសំរាប់ចំណីសត្វ ហើយវាក៏សមស្របសំរាប់ពួកមំសាសីសត្វ ដើម្បីប្រមាញ់ចំណីរបស់វាផងដែរ ។ វាក៏បានផ្តល់ការរស់នៅសមស្របសំរាប់សត្វ ដើម្បីភៀសខ្លួន និងសំរាប់ជាជំរករបស់វាផងដែរ ។

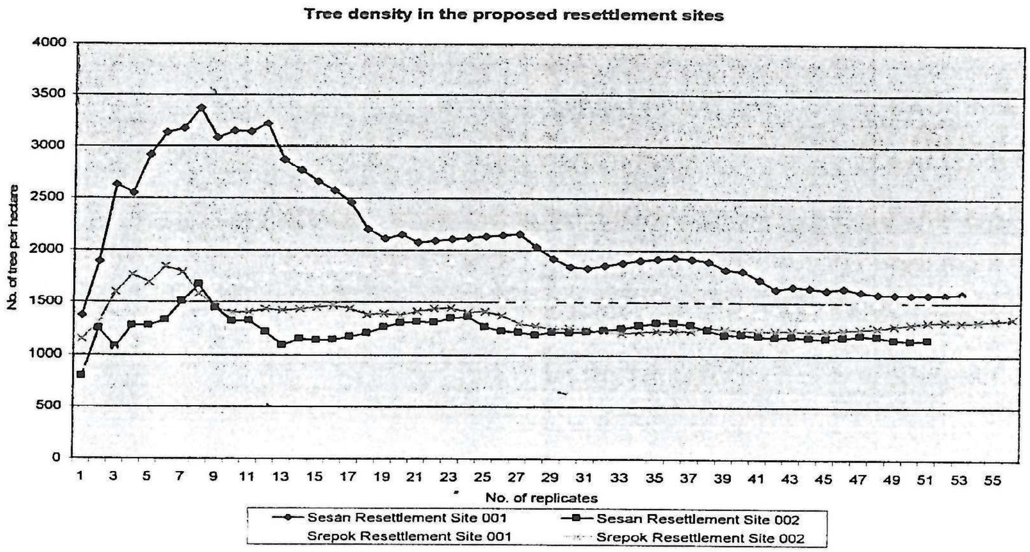

រូបភាពទី ២១: ដង់ស៊ីតេដើមឈើនៅក្នុងព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង (deciduous dipterocarp)

៤.២.៤.១ ប្រភេទព្រៃសំខាន់ៗ

ជាទូទៅប្រភេទព្រៃសំខាន់ៗនៅប៉ែកឦសាន និង ប៉ែកខាងកើតនៃប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង (DDF) ក៏ប៉ុន្តែរួមបញ្ចូលទាំងប្រភេទជំរកដទៃទៀតដូចជា ព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំងចំរុះ (MDF) និង ព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោង (SEF) និង ព្រៃស្រោង (EF) ផងដែរ ។ ប្រភេទរុក្ខជាតិដែលមាននៅក្នុងព្រៃប្រភេទនេះមិនសូវមាននានាភាពដូចនៅក្នុងព្រៃប្រភេទដទៃទៀតទេ ឧទាហរណ៍ ព្រៃស្រោងចំរុះ និង ព្រៃស្រោង។ ប៉ុន្តែព្រៃប្រភេទនេះទ្រទ្រង់នូវប្រភេទសត្វព្រៃធំៗ និង ចំណីរបស់វាពីព្រោះវាគ្របដណ្តប់នូវទំហំដីធំមួយ នៅប៉ែកឦសាន និង ប៉ែកខាងកើតនៃប្រទេស ដែលមានដង់ស៊ីតេប្រជាជនទាប ។

មានឈើ ១១១ប្រភេទ ត្រូវបានកំណត់ដោយការសិក្សាព្រៃឈើទៅលើ ១៨ សំណាក នៅក្នុងតំបន់គំរោង ដែលក្នុងនោះឃើញមានឈើប្រណិត ៣ប្រភេទ (ធ្នង់ ច្រេស និង ឈើខ្មៅ) ឈើលេខ១ ចំនួន ៩ប្រភេទ ឈើលេខ២ ចំនួន ៧ប្រភេទ ឈើលេខ៣ ចំនួន ៧ប្រភេទ និង ឈើពុំមានចំណាត់ថាក់ ចំនួន ៨៥ប្រភេទ ។ ឈ្មោះប្រភេទដើមឈើទាំងអស់មានពិពណ៌នានៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី២។ យោងលទ្ធផលរាប់ឈើបង្ហាញថា ពូជឈើមានភាពច្រើនដែលប្រទះឃើញ នៅក្នុងតំបន់គំរោងមានចំនួន ១៣ប្រភេទ ដូចមានរាយឈ្មោះ នៅក្នុងតារាងទី ២៦ ។

តារាងទី ២៦: ពូជឈើឃើញមានជាទូទៅនៅក្នុងតំបន់គំរោង

ល.រ	ឈ្មោះក្នុងស្រុក	ឈ្មោះជាភាសាអង់គ្លេស	ឈ្មោះគ្រួសារ	ឈ្មោះពូជ
១	ពពេល	Chan Plu, Merawan	DIPTERACAPRACEAE	HOPEA RECOPEI/ SHOPREA
២	ពង្រ		SAPINDACEAE	SCHLEICHER OLEOSA
៣	ចំបក់		IRVINGIACEAE	IRVINGIA MALAYANA
៤	ចង្រ្កំ		MIMOSACEAE	XYLIA DOLABRIFORMIS
៥	ល្បៀង		HYPERICACEAE	CARTOXYLON ORUNIFOLIUM
៦	ផ្ចៃផ្លូវ			
៧	ស្រែងពយ		CAESALPINIACEAE	BAUHINIA BASSACENSIS
៨	ធ្នង		GUTTIFERES	CALLOPHYLLUM SP
៩	ធ្នង់	PADAUK	PAPILIONACEAE	PTEROCARPUS PEDATUS
១០	រកា		BOMBACACEAE	BOMBAX SP
១១	ស្រឡៅ		LYTHRACEAE	LAGERSTROEMIA SPP
១២	ស្មាក្របី		MYRISTICACEAE	KNEMA CORTICOSA
១៣	សង្កែ		COMBRITACEAE	COMBRITUM QUARANGULARE

លទ្ធផលនៃការរាប់ព្រៃនៅកំឡុងពេលសិក្សា EIA (កុម្ភៈ-ឧសភា ២០០៨) មានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងទី ២៧) ។

តារាងទី ២៧: ព្រៃដែលបានរាប់នៅក្នុងតំបន់គំរោង

ព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោង									
លេខ សំណាក	ផ្ទៃក្រឡា	ចំនួនដើមឈើដែលមានអង្កត់ផ្ចិតខុស១គ្នា							សរុប
	ម^2	៥០-១០០ មម	២០០ មម	៣០០ មម	៤០០ មម	៥០០ មម	៦០០ មម	៧០០ មម	.....	
FS-៣	១០០០	១	៧	១៩	៧	០				៣៤
FS-៤	១០០០	២៩	១២	៩	៩	៣	២			៦៤
FS-១១	២៥០០	១៣	១២	១៣	១០	១				[illegible]
FS-១២	២៥០០	១២	១៥	១៧	១១	៧	១			[illegible]
FS-១៣	២៥០០	៦៣	៤២	១៩	១៣	២	២			១៤១
FS-១៤	២៥០០	២១	១១	២៦	១៩	៨	២	១		៨៨
សរុប	១២០០០	១៣៩	៩៩	១០៣	៦៩	២១	៧	១		[illegible]
	១០០០០	*១១៦*	*៨៣*	*៨៦*	*៥៨*	*១៨*	*៦*	*១*		*៣៦៦*

ព្រៃស្រោង									
ចំនួន សំណាក	ផ្ទៃក្រឡា	ចំនួនដើមឈើដែលមានអង្កត់ផ្ចិតខុស១គ្នា							
	ម^2	៥០-១០០	២០០	៣០០	៤០០	៥០០ មម	៦០០	៧០០	....

		មម	មម	មម	មម		មម	មម		
FS-៩	២៥០០	១៦	១៥	១៨	២១	១៥	៦	៦		៩៧
FS-១០	២៥០០	២៣	២៤	២១	១៣	៤	២			៨៧
សរុប	៥០០០	៣៩	៣៩	៣៩	៣៤	១៩	៨	៦		១៨៤
	១០០០០	***៧៨***	***៧៨***	***៧៨***	***៦៨***	***៣៨***	***១៦***	***១២***		***៣៦៨***

ព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង

ចំនួនសំណាក	ផ្ទៃក្រឡា	ចំនួនដើមឈើដែលមានអង្កត់ផ្ចិតខុសៗគ្នា								សរុប
	ម^{២}	៥០-១០០ មម	២០០ មម	៣០០ មម	៤០០ មម	៥០០ មម	៦០០ មម	៧០០ មម	....	.
FS-៧	១០០០	១២	១០	៧	៤					៣៣
FS-៥	១០០០	៥១	៩	៣			១			៦៤
FS-៦	១០០០	១៧	១១	៨	៨	២				៤៦
សរុប	៣០០០	៨០	៣០	១៨	១២	២	១			១៤៣
	១០០០០	***២៦៧***	***១០០***	***៦០***	***៤០***	***៧***	***៣***			***៤៧៧***

Woodland Forest

ចំនួនសំណាក	ផ្ទៃក្រឡា	ចំនួនដើមឈើដែលមានអង្កត់ផ្ចិតខុសៗគ្នា								សរុប
	ម^{២}	៥០-១០០ មម	២០០ មម	៣០០ មម	៤០០ មម	៥០០ មម	៦០០ មម	៧០០ មម	.....	
FS-១៥	២៥០០	២៧	១៩	១៨	៨	៥	៤	៥		៨៦
FS-១៦	២៥០០	២៩	២៦	២៦	១៨	៥	០	២		១០៦
សរុប	៥០០០	៥៦	៤៥	៤៤	២៦	១០	៤	៧		១៩២
	១០០០០	***១១២***	***៩០***	***៨៨***	***៥២***	***២០***	***៨***	***១៤***		***៣៨៤***

Woodland Deciduous

ចំនួនសំណាក	ផ្ទៃក្រឡា	ចំនួនដើមឈើដែលមានអង្កត់ផ្ចិតខុសៗគ្នា								សរុប
	ម^{២}	៥០-១០០ មម	២០០ មម	៣០០ មម	៤០០ មម	៥០០ មម	៦០០ មម	៧០០ មម	.....	
FS-១៧	២៥០០	៨០	៣០	២០	១២	៧	១	[illegible]		១៥[illegible]
FS-១៨	២៥០០	៣០	៥២	៤៩	១៦	០	០	[illegible]		១៤៧
សរុប	៥០០០	១១០	៨២	៦៩	២៨	៧	១	២		២៥៩
	១០០០០	***២២០***	***១៦៤***	***១៣៨***	***៥៦***	***១៤***	***២***	[illegible]		[illegible]

ពីការអង្កេតព្រៃឈើបានរកឃើញថា ព្រៃក្នុងតំបន់គំរោងមានការថយចុះបរិមាណ និង គុណភាព ហើយឈើដែលមានអង្កត់ផ្ចិតតូច និង ឈើដែលមានតំលៃនៅមានសេសសល់ ដោយសារសំពាធដែលមិនអាចគ្រប់គ្រងបានពីសកម្មភាពរបស់មនុស្ស ការអភិវឌ្ឍន៍ដី និង កត្តាដទៃទៀត ។

អាងដែលបានស្នើឡើងសំរាប់រោងចក្រវារីអគ្គិសនីទន្លេសេសានក្រោម ២ នឹងជន់លិចតំបន់ព្រៃជាច្រើនគីឡូម៉ែត្រការ៉េនៅតាមដងទន្លេសេសាន និង ទន្លេស្រែពក ។ តំបន់តាំងទីលំនៅសារជាថ្មីដែលបានស្នើ នឹងធ្វើអោយខូចខាតព្រៃឈើរាប់ពាន់ហិកតាផងដែរ ។ រូបភាពទី ២៣ បង្ហាញពីតំបន់ព្រៃឈើដែលនឹងត្រូវជន់លិចនៅក្នុងទីតាំងអាង និងតំបន់ព្រៃដែល នឹងខូចខាតដោយសារការតាំងទីលំនៅសារជាថ្មីសំរាប់ PAH/APs ។

ដូចគេគ្រប់គ្នាបានដឹង ព្រៃឈើដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការសំអាតបរិយាកាស (ស្រូប CO_2 និង ផលិត O_2) ជាជំរកសត្វព្រៃ ការពារព្យុះ និង សំណឹក បំរើបំរាស់ក្នុងលំនៅដ្ឋាន និង ឧស្សាហកម្ម និង ប្រើសំរាប់អភិវឌ្ឍន៍អេកូទេសចរណ៍ ។ គុណតំលៃបរិស្ថានខ្លះអាចធ្វើការគណនាពី Biomass នៃប្រភេទព្រៃនិមួយៗ ។ ផ្អែកលើស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នរបស់ព្រៃនៅក្នុងតំបន់គំរោងគេអាចកំណត់ Biomass របស់វាដូចខាងក្រោម:

ប្រភេទព្រៃ	ផ្ទៃក្រឡា (ហ.ត)	ជីវម៉ាសក្នុងមួយតោន DM/ហត**	សរុបជីវម៉ាស តោន
នៅក្នុងទីតាំងអាងជាមួយ FSL ៧៥ម			
មិនមែនព្រៃឈើ	៥៨៣១.៨៦១០	0	0
Woodland Evergreen	៤២.០៧០	៧០	២.៩៤៤.៩០០
Woodland Deciduous	៨៣២.៦២៩	៨៥	៧០.៧៧៣.៤៦៥
ព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង	២៣.០៩៣.០២៧	១២០	២.៧៧១.១៦៣.២៤០
ព្រៃពាក់កណ្ដាលស្រោង	៣.៥១៦.៥៤៥	២០០	៧០៣.៣០៩.000
ព្រៃស្រោង	២៤៨.១៥២	៣00	៧៤.៤៥៧.៦00
សរុប	**៣៣.៥៦៣.៩២៤**		**៣.៦២២.៦៤៨.២០៥**
នៅក្នុងតំបន់តាំងទីលំនៅ			
មិនមែនព្រៃឈើ	៥៨០.៤០៤	0	0.00
Woodlan Deciduous	២២៦.៦៥១	៨៥	១៩.២៦៥.៣៤
Woodlan Evergreen	១.៤៩៩	៧០	១០៤.៩៣
ព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង	៤.៦១៨.៦៧៧	១២០	៥៥៤.២៤១.២៤
ព្រៃពាក់កណ្ដាលស្រោង	១.៥៥៦.៨១៩	២០០	[illegible]៨០
ព្រៃស្រោង	១០២.៦៥២	៣00	៣០.៧៩៥.[illegible]
សរុប	**៧.០៨៦.៨០២**		[illegible]

<u>សំគាល់:</u> ** ប្រភព: ការណែនាំ IPCC សំរាប់ការចុះបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ថ្នាក់ជាតិ, ១៩៩៦, ទំព័រទី ៥.២៧ និង ៥.២៨

កន្លែងតាំងទីលំនៅសារជាថ្មីដែលបានស្នើនៅទន្លេសេសានមានទីតាំងស្ថិតនៅផ្នែកខាងជើងនៃទន្លេ ហើយស្ថិតនៅចំងាយប្រហែល ២ ទៅ ៣ គីឡូម៉ែត្រពីច្រាំងទន្លេ ។ ទីតាំងនេះ ស្ថិតនៅចន្លោះទន្លេសេសាន និង [illegible]

ហើយលាតសន្ធឹងទៅផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកព្សសានឆ្ពោះទៅឧទ្យានជាតិវីរៈជ័យ ស្ថិតនៅក្នុងខេត្តរតនៈគិរី ។ ឧទ្យានជាតិវីរៈជ័យគ្របដណ្តប់ និង ទ្រទ្រង់ប្រភេទព្រៃមួយចំនួនធំរួមមានព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោង និង ព្រៃស្រោង ហើយវាលាតសន្ធឹងទៅផ្នែកព្សសានយ៉ាងឆ្ងាយទៅដល់តំបន់ភ្នំអាណ្ណាមីតកណ្តាលនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ។ វាក៏បានភ្ជាប់ទៅនឹងតំបន់ការពារ Xe Pian នៅឡាវភាគខាងជើងផងដែរ ។ តំបន់ទាំងមូលអាចចាត់ទុកជាតំបន់ឆ្លងព្រំដែនរបស់ប្រទេសឥណ្ឌូចិនផងដែរ ។ បន្ថែមលើនេះជំរកព្រៃបានទ្រទ្រង់ជីវិតសត្វព្រៃមួយភាគធំ ជាពិសេស ប្រភេទថនិកសត្វធំៗ ដែលមានការគំរាមកំហែងជាសកល[៣] និង ប្រភេទដែលកំពុងមានគ្រោះថ្នាក់ដទៃទៀត ដែលមានតំលៃសំរាប់ការអភិរក្ស ។

តំបន់ព្រៃឈើនៃតំបន់តាំងទីលំនៅសារជាថ្មី បានស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ព្រៃសម្បទានដ៏ធំមួយ ដែលមានសិទ្ធិប្រតិបត្តិការនៃការកាប់ឈើ ដូច្នេះធ្វើអោយដើមឈើធំៗដែលមានតំលៃពាណិជ្ជកម្មខ្ពស់ត្រូវបានកាប់ ហើយដែនជំរកសត្វព្រៃត្រូវបានបែកខ្ញែក ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ព្រៃនៅតំបន់តាំងទីលំនៅសារជាថ្មីក្នុងស្រុកសេសានត្រូវបានរំខានដោយសារស្នាម/ផ្លូវរថយន្តធំៗ ដែលផ្តល់នូវភាពងាយស្រួលក្នុងការចេញចូលក្នុងតំបន់នេះ ។ ផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានរបស់សកម្មភាពមនុស្ស អាចជាសន្ទស្សន៍មួយបញ្ជាក់ពីការរំខានដល់សត្វព្រៃនៅក្នុងតំបន់ ដែលធ្វើស្របគ្នាជាមួយការកាប់ឈើ ដោយមិនបានហាមឃាត់ ។

នៅក្នុងតំបន់តាំងទីលំនៅសារជាថ្មីស្រែពក គេបានរកឃើញថាតំបន់ព្រៃទាំងមូលទាំងក្នុង និង នៅជុំវិញតំបន់តាំងទីលំនៅនោះ ត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈជាព្រៃស្ងួតនៅរដូវប្រាំង ហើយប្រភេទដែលដុះនៅខាងក្រោមម្លប់មានលើសលុបដោយគុម្ពោចព្រៃ និង ឫស្សីខ្លីៗ។ ដើមឈើដែលមាននៅក្នុងជំរកនេះមានរាយមួយៗ និង ទំហំតូច ប៉ុន្តែដើមដែលមានទំហំទទឹងធំៗ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការជ្រើសរើសដើម្បីកាប់ជាពិសេសប្រភេទដែលមានតំលៃពាណិជ្ជកម្មខ្ពស់សំរាប់ជាសម្ភារៈសំណង់។ ជាទូទៅនៅក្នុងជំរកព្រៃស្ងួតនៅរដូវប្រាំងបែបនេះ វាមានកំពស់ជាមធ្យម ប្រហែលពី ៧,៥ម ទៅលើស ១៨ម នៃឈើដែលមានមែកសាខា។ ដើមឈើដែលដុះឡើងផុត គឺមានកំពស់ជាមធ្យមប្រហែល ២៣ម ។

---

[៣] ពួជដែលត្រូវបានគំរាមកំហែងជាសកលរាប់បញ្ចូលពពួកសត្វធំៗដូចជា ទន្សោង ខ្ទីង ដំរី គ្របីព្រៃ ខ្លា ខ្លាឃ្មុំ រមាំង ក្ដាន Sambar ទោចពង្រូល ក្រុមសត្វដែលមានលំដាប់ខ្ពស់ ក៏ដូចជាក្រុមបក្សី ជាឧទាហរណ៍ ពពួក ក្ង ងាវកក អកត្រី ត្នាត ក្រៀល បក្សីផ្សេងៗទៀត។ សេចក្តីលំអិតបន្ថែមទៀតមានភ្ជាប់ក្នុងសេចក្តីបន្ថែម ។

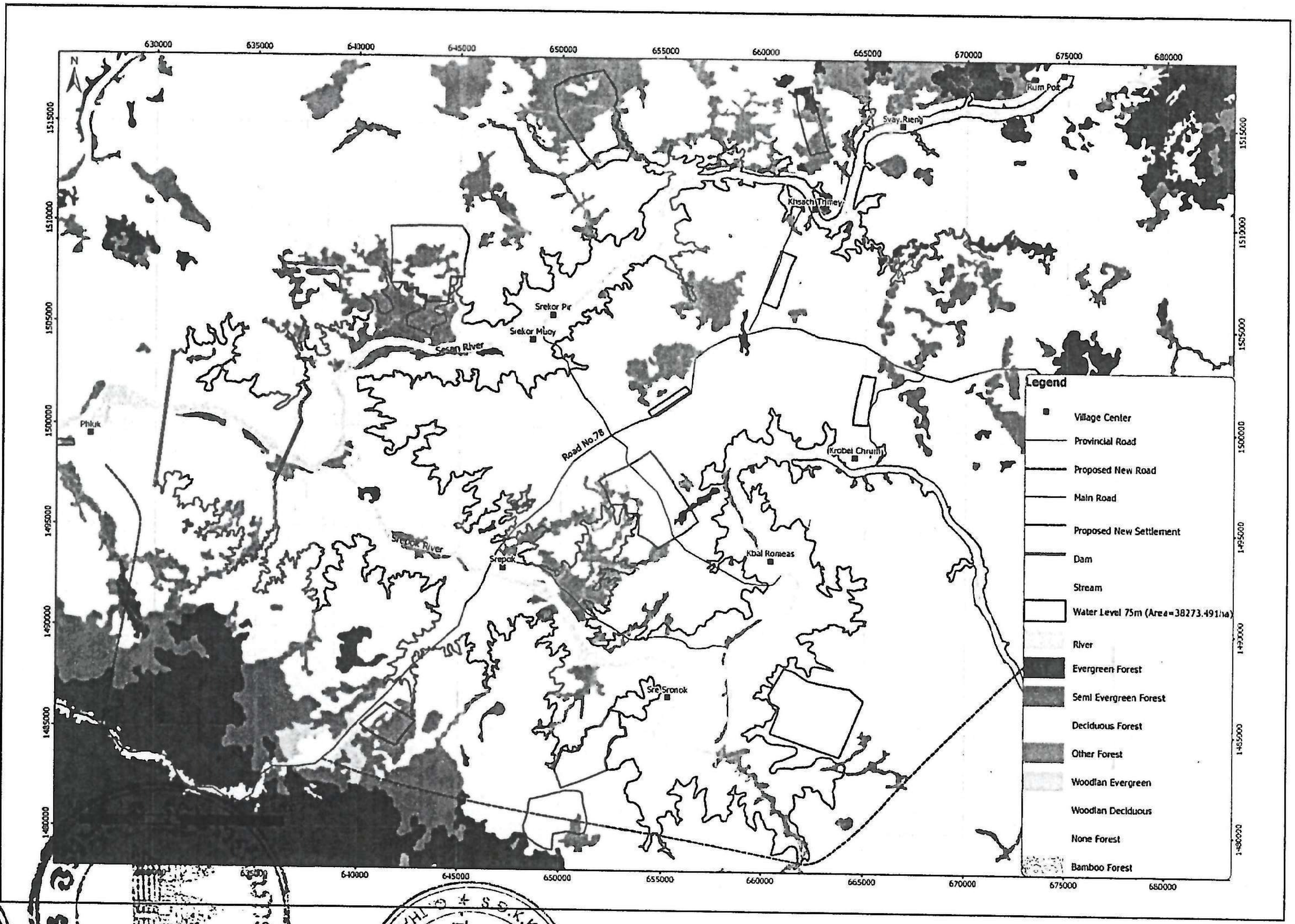

រូបភាពទី ២២: ផែនទីតំបន់ព្រៃឈើនឹងរងប៉ះពាល់ដោយគំរោង

៤.២.៤.២ ផលិតផលព្រៃឈើ និង អនុផលព្រៃឈើ

ការប្រមូលអនុផលព្រៃឈើដូចជា ជ័រឈើ ទឹកឃ្មុំ និងផ្លែឈើព្រៃ នៅក្នុងតំបន់តាំងទីលំនៅសារជាថ្មី មិនបានផលច្រើនទេ ប៉ុន្តែការកាប់ឈើដោយជ្រើសរើសអាចមើលឃើញថា ជាសកម្មភាពដែលគ្មានការទប់ស្កាត់មួយ ។ សំលេងរណាច្រវ៉ាក់ ដែលកំពុងប្រតិបត្តិការនៅពេលថ្ងៃត្រូវបានឮដោយក្រុមអ្នកសិក្សា ។ ជាញឹកញាប់គេអាចឃើញគំនរឈើ ដែលលាក់ទុកដោយគ្របស្លឹកឈើនៅក្នុងព្រៃ និង នៅកន្លែងដែលងាយស្រួលដឹកជញ្ជូន ។

ក្រុមសិក្សារបស់ KCC បានរកឃើញថា ការប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ (NTFPs) ដូចជាជ័រឈើ ផ្លែឈើព្រៃ និង ទឹកឃ្មុំ មិនសូវមានសកម្មភាពទេនៅក្នុងតំបន់គំរោង ប៉ុន្តែមានការកាប់ឈើដោយជ្រើសរើស បើយោងទៅតាមការចុះអង្កេតដល់ទីកន្លែង។ ស្នាម/ផ្លូវរថយន្តមួយចំនួន ផ្តល់ជាច្រកចេញចូលថែមទៀត ទៅក្នុងព្រៃជ្រៅដើម្បីកាប់ឈើ និង បរបាញ់សត្វព្រៃផងដែរ។ សំលេងរណាច្រវ៉ាក់អាចឮឡើងនៅក្នុងព្រៃ ហើយគំនរឈើអាចមើលឃើញនៅពេលក្រុមសិក្សាកំពុងធ្វើការនៅក្នុងតំបន់។ ការកាប់ឈើប្រណិត និង ឈើគុណភាពលេខមួយសំរាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងតំបន់ នៅតែមាននៅក្នុងព្រៃទាំងមូល ។

ពូជឈើនៅក្នុងគ្រួសារ Dipterocarpaceae ជាពូជដែលមានចំនួនច្រើនជាងគេដែលមាននៅក្នុងព្រៃប្រភេទនេះ។ ព្រៃស្ងួតរដូវប្រាំង មានលក្ខណៈពិសេសដោយមានមែកសាខា និង ដើមនិមួយៗ ឈរដាច់ៗពីគ្នាហើយ ប្រភេទខ្ពស់ៗ មានដូចជា ឈ្លីក ធ្នឹក ខ្លុង សុក្រំ ជាដើម ។ នៅខាងក្រោមដើមឈើមានគ្របដណ្តប់ដោយស្មៅ គុម្ពោតព្រៃ និង ឫស្សីខ្លីៗ ដែលបានបង្ហាញពីការអង្កេត និង *(C. Daltry & Frank Momberg, ភ្នំក្រវាញ, ការអង្កេតជីវសាស្ត្រ ចំរុះ ២០០០)* ។

៤.២.៥ ពូជកំរ ឬ ពូជកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់

នៅកំឡុងពេលអង្កេតនៅទីវាល យើងមិនបានជួបសត្វគោកដែលជាពូជកំរ និង កំពុងរងគ្រោះទេ ប៉ុន្តែព័ត៌មានដែលទទួលបានពីអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅក្នុងសហគមន៍នៅស្រែគរ និង តាឡាត់ បានប្រាប់ថាសត្វព្រៃគោកភាគច្រើននៅតែមានបង្ហាញខ្លួននៅក្នុងតំបន់គំរោង ជាពិសេសនៅក្នុងព្រៃក្រាស់ៗ និង ឆ្ងាយពីភូមិរស់នៅ។ តាមការសិក្សាពីត្រីនៅក្នុងទន្លេសេសាន និង ទន្លេស្រែពកពីខែ កុម្ភៈ - ឧសភា ២០០៨ បានរកឃើញពូជ[illegible] បញ្ជីនៅក្នុងតារាងទី ១៩ ក្នុងចំនុច ៤.២.១.២ ។

ជាងនេះទៅទៀត តាមការសិក្សាពីមុនៗ និង កំពុងធ្វើដោយ WWF និង WFF ប[illegible] នៅប៉ែក[illegible] និង ប៉ែកខាងកើតនៃប្រទេសកម្ពុជា មានសត្វព្រៃជាច្រើនប្រភេទរួមបញ្ចូលទាំងពូជកំរ និង ក[illegible] ក្នុងតារាងទី ២៨ គឺជាបញ្ជីពូជកំរ/ងាយរងគ្រោះ និង កំពុងជួបគ្រោះថ្នាក់ ដែលរាប់បញ្ចូលពូជកំរ នៅក្នុងតំបន់គំរោង ដូចជា ខ្ទីង ទន្សោង ។ល ។

តារាងទី ២៨: បញ្ជីពូជសត្វកំរ/ងាយរងគ្រោះ និងជួបគ្រោះថ្នាក់នៅប៉ែកឦសាន និង ប៉ែកខាងកើតនៃប្រទេសកម្ពុជា

ល.រ	ឈ្មោះក្នុងតំបន់	ឈ្មោះភាសា អង់គ្លេស និង (ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រ)	ស្ថានភាព
A) ថនិកសត្វ			
១	ដំរី	Asian elephant (*Elephas maximus*)	EN (IUCN)
២	ខ្លាធំ	Tiger (*Panthera tigris*)	EN (IUCN)
៣	ខ្លាពពក	Clouded leopard (*Neofelis nebulosa*)	VU (IUCN)
៤	ខ្លាឃ្មុំធំ	Asiatic black bear (*Ursus thibetanus*)	VU (IUCN)
៥	ខ្លាលឿងមាស	Asian golden cat (*Catopuma temminckii*)	N-t (IUCN)
៦	ក្របីព្រៃ	Wild Water Buffalo (*Bubalus arnee*)	EN (IUCN)
៧	រមាំង	Eld's Deer (*Cervus eldii*)	VU (IUCN)
៨	ទន្សោង	Banteng (*Bosjavanicus*)	EN (IUCN)
៩	ស្វាក្រវ៉ាត់	Douc Langur (*Pygathrix nemaeus*)	EN (IUCN)
១០	ទោច	Pileated Gibbon (*Hylobates piletus*)	VU (IUCN)
១១	ទោចថ្ពាល់លឿង	Yellow-cheeked Gibbon (*Hylobates gabriellae*)	VU (IUCN)
១២	ភេក្បាលសំប៉ែត	Eurasian Otter (*Lutra lutra*)	VU (IUCN)
១៣	ខ្ទីង	Gaur (*Bos gaurus*)	VU (IUCN)
១៤	ស្វាអង្កត់	Stump-tailad Macaque (*Macaca arctoides*)	VU (IUCN)
១៥	ស្វាព្រាម	Silvered Langur (*Semnopithecus cristatus*)	NT (IUCN)
១៦	សំពោចកំពឹងដូង	Owston's Civet (*Hemigalus owstoni*)	VU (IUCN)
១៧	កំប្រុកស្លាបធំ	Particoloured Flying Squirrel (*Hylopetes alboniger*)	EN (IUCN)
១៨	កំប្រុកធំ	Black Giant Squirrel (*Ratufa bicolor*)	II (CITES)
១៩	ស្វាត្រោស	Pig-tailed Macaque (*Macaca nemestrina*)	VU (IUCN)
២០	ឆ្កែព្រៃ	Dhole (*Cuon alpinus*)	[illegible] (IUCN)
២១	ប្រម៉ា	East-Asian Porcupine (*Hystrix brachyura*)	VU (IUCN)
B) បក្សី			
១	ក្រៀល	Sarus Crane (*Grus antigone*)	
២	ត្រយ៉ងយក្ស	Giant Ibis (*Pseudibis gigantea*)	
៣	ត្រយ៉ងចំក្រោមក	White-shouldered Ibis (*Pseudibis davisoni*)	

៤	ត្រដក់ធំ	Greater Adjutant (*Leptoptilus dubius*)	
៥	ត្រដក់តូច	Lesser Adjutant (*Leptoptilus javanicus*)	
៦	រនាលស	Milky Stork (*Mycteria cinerea*)	
៧	អង្កត់ខ្មៅ	Black-necked Stork (*Ephippiorhynchus asiaticus*)	
៨	ក្រសារ	Wolly-necked Stork (*Ciconia episcopus*)	
៩	ក្ងោកបៃតង	Green Peafowl (*Pavo muticus*)	VU (IUCN)
១០	ស្តេចកូលីត	Siamese Fireback (*Lophura diardi*)	NT (IUCN)
១១	មាន់ទោបៃតងប្រផេះ	Germain's Peacock Pheasant (*Polyplectron germaini*)	VU (IUCN)
១២	កេងកងតូច	Oriental Pied Hornbill (*Anthracoceros albirostris*)	II (CITES)
១៣	កេងកងធំ	Great Hornbill (*Buceros biconis*)	NT (IUCN)
១៤	ប៊ូរង់	Wreathed Hornbill (*Aceros undulatus*)	II (CITES)
១៥	រអាតឃ្មុំ	Oriental Honey-buzzard (*Pernis ptilorhyncus*)	II (CITES)
១៦	ស្ទាំងរលក	Black-shouldered Kite (*Elanus caeruleus*)	II (CITES)
១៧	អកក្បាលប្រផេះ	Grey-headed Fish Eagle (*Ichthyophaga ichthyaetus*)	NT (IUCN)
១៨	អកតូច	Lesser Fish Eagle (*Ichthyophaga humilis*)	NT (IUCN)
១៩	ត្មាតខ្មៅ	Cinereous Vulture (*Aegypius monachus*)	NT (IUCN)
២០	អកពស់ព្រៃ	Crested Serpent Eagle (*Spilornis cheela*)	II (CITES)
២១	រអាតទន្សាយ	Eastern Marsh Harrier (*Circus spilonotus*)	II (CITES)
២២	ស្ទាំងស្លាបផែក	Shikra (*Accipiter badius*)	II (CITES)
២៣	ស្ទាំងស្លាបស្រួច	Collared Falconet (*Microhierax caerulescens*)	II (CITES)
២៤	ស្នោញ	Darter (*Anhinga melanogaster*)	NT (IUCN)
២៥	កុកគ្រោងធំ	Great Egret (*Casmerodius albus*)	III (CITES)
២៦	កុកគ្រោង	Intermediate Egret (*Mesophoyx intermedia*)	III (CITES)
២៧	កុកគូ	Cattle Egret (*Bubulcus ibis*)	III (CITES)
C) ល្មូន			
១	ក្រពើភ្នំ	Siamese Crocodile (*Crocodylus siamensis*)	CR (IUCN)
២	អណ្តើកក្បាលធំ	Big-headed Turtle (*Platysternon megacephalum*)	EN (IUCN)
៣	អណ្តើកបិទមុខ	Indochinese Box Turtle (*Cuora galbinifrons*)	[illegible] (IUCN)

៤	អណ្តើកព្រេច	Elongated Tortoise (*Indotestudo elongata*)	EN (IUCN)
៥	អណ្តើកបិទមុខស្លឹកខ្ទៅ	Asian Box Turtle (*Cuora amboinensis*)	VU (IUCN)
៦	អណ្តើកសាកល	Malayan Snail-eating Turtle (*Malayemys subtrijuga*)	VU (IUCN)
៧	អណ្តើកក្អែក	Black Marsh Turtle (*Siebenrockiella crassicollis*)	VU (IUCN)
៨	អណ្តើកក្របី	Yellow-headed Temple Turtle (*Hieremys annandalii*)	EN (IUCN)
៩	កន្ធាយអាស៊ី	Asian Softshell Turtle (*Amyda cartilaginea*)	VU (IUCN)
១០	កន្ធាយក្បាលផែប	Asian Giant Softshell Turtle (*Pelochelys cantorii*)	EN (IUCN)
១១	ពស់ថ្លាន់តូច	Burmese Python (*Python molurus bivittatus*)	N-t (IUCN)
១២	អន្សោង	Water Monitor (*Varanus salvator*)	II (CITES)
១៣	ត្រកួត	Bengal Monitor (*Varanus bengalensis*)	I (CITES)
១៤	ពស់ថ្លាន់ធំ	Reticulated Python (*Python reticulatus*)	II (CITES)
១៥	ពស់ព្រៃកណ្ដុរ	Common Rat Snake (*Ptyas mucosus*)	II (CITES)
១៦	ពស់វែករនាម	King Cobra (*Ophiophagus hannah*)	II (CITES)
១៧	ពស់វែកក្របី	Monocled Cobra (*Naja kaouthia*)	II (CITES)
១៨	ពស់វែកដំបូក	Indochinese Spitting Cobra (*Naja siamensis*)	II (CITES)

៤.២.៦ តំបន់ការពារ

ឧទ្យានជាតិវីរៈជ័យ មានទីតាំងនៅប៉ែកឦសាននៃទីតាំងអាង មានចំងាយប្រហែល ១០០គ.ម ខាងលើខ្សែទឹក នៃតំបន់គំរោង។ ឧទ្យានសត្វព្រៃលំផាត់ស្ថិតនៅប៉ែកអគ្នេយ៍នៃតំបន់គំរោងមានចំងាយ ១០គ.ម ពីខ្សែទឹកលើនៃព្រំដែនអាងដែលបានស្នើនៃរោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២។ ប៉ុន្តែខាងក្នុងអាងដែលបានស្នើ មានសហគមន៍ព្រៃឈើមួយឈ្មោះ "អ្នកតា ការកាន់ " ដែលស្ថិតនៅពីក្រោយភូមិស្រែគរ ១ និង ភូមិស្រែគរ ២។ ផ្ទៃដីសរុបរបស់សហគមន៍ព្រៃឈើនេះមាន ២០០៣ ហ.ត បានទទួលពីប្រធានសហគមន៍ព្រៃឈើ លោក ហ៊ួន ហេង។ រូបភាពទី ២៧ បង្ហាញពីតំបន់ការពារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

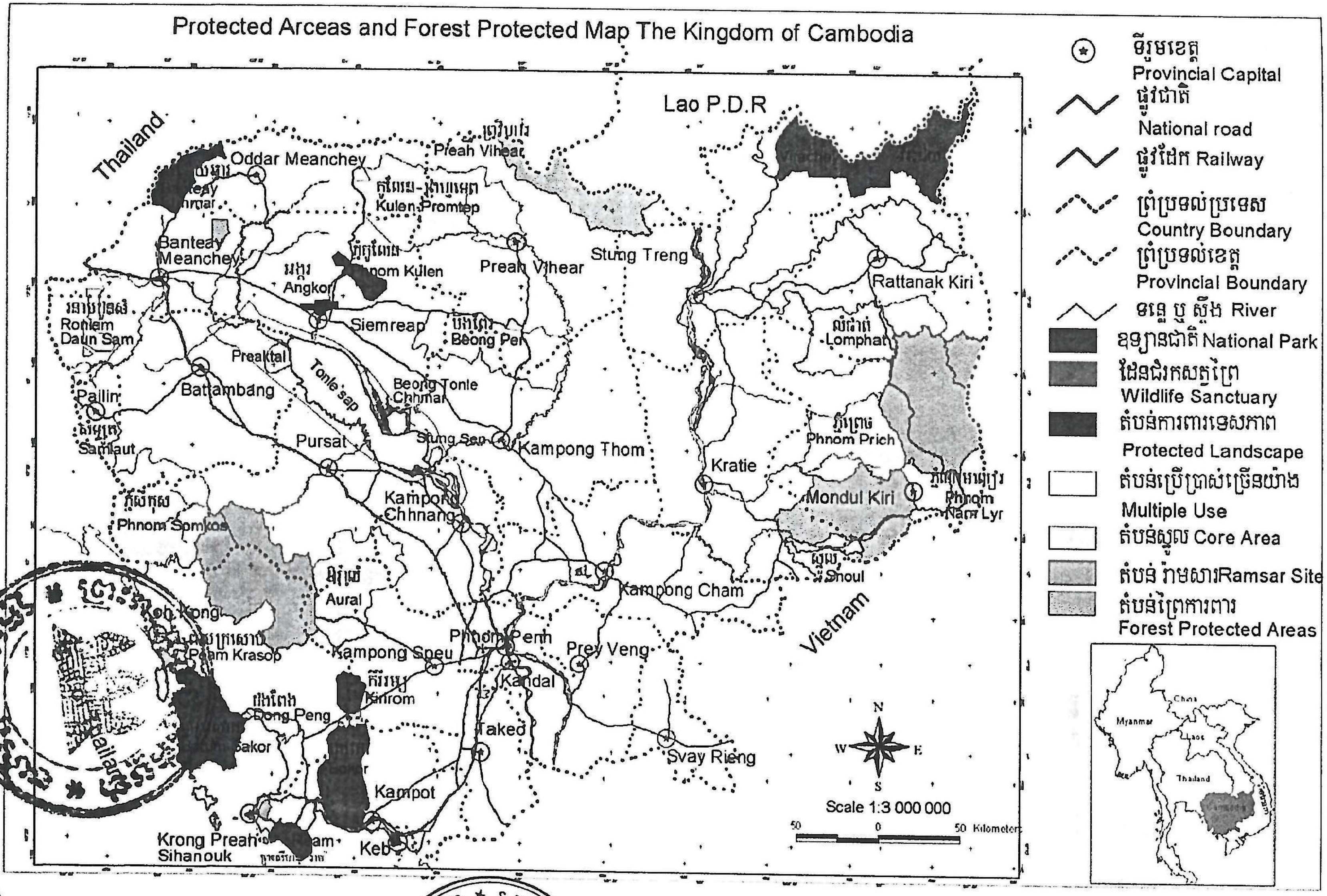

រូបភាពទី ២៣: ផែនទីនៃតំបន់ការពារ

៤.៣ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

៤.៣.១ ឧស្សាហកម្ម

សិប្បកម្មប្រហែល ១៩០ កំពុងប្រតិបត្តិការនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែងទាំងមូល ដែលក្នុងនោះមានសិប្បកម្មមួយទទួលបានអជ្ញាប័ណ្ណពី MIME ហើយសិប្បកម្ម ៥៩ អនុញ្ញាតិដោយ DIME, និង ១៣០ សិប្បកម្មផ្សេងទៀត ជាប្រតិបត្តិការបែបគ្រួសារដោយគ្មានអជ្ញាប័ណ្ណ។ ការផលិតអាហារ និងគ្រឿងសង្ហារឹមមានច្រើនក្នុងលក្ខណៈជាសិប្បកម្មនៅក្នុងខេត្ត ។ គ្មានរោងចក្រ ឬ សកម្មភាពឧស្សហកម្មចម្បងទេ នៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង។

បច្ចុប្បន្ននេះ ការអភិវឌ្ឍន៍រ៉ែ មានសក្តានុពលខ្លាំងជាងគេសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មនៅក្នុងខេត្ត។ ឧទាៈ សំភារៈសំណង់តូច១៣ (ថ្មបាយក្រៀម ដី ខ្សាច់ និង គ្រួស)នៅឃុំព្រះបាត ក្នុងស្រុកស្ទឹងត្រែង និង ក្រុមហ៊ុនរុករកលោហៈ និងរ៉ែត្បូងថ្មដែលមានអជ្ញាប័ណ្ណចំនួន៥ ក្រុមហ៊ុនទៀតនៅក្នុងទឹកដីស្រុកសេសាន ស្រុកសៀមប៉ាង និង ស្រុកថាឡាបរិវ៉ាត់។

តារាងទី ២៩កៈ ក្រុមហ៊ុនរុករករ៉ែ ៥ ដែលមានអជ្ញាប័ណ្ណក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍នៅខេត្តស្ទឹងត្រែង

ល.រ	ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន	ប្រភេទរ៉ែ	ទីតាំង	ស្ថានភាព
១	ទ្រី ភាព	ដែក	ស្រុក ថាឡាបរិវ៉ាត់	រុករក
២	អាន មារឌី	ត្បូងថ្ម	ឃុំតាឡាត់ ស្រុកសេសាន	រុករក
៣	ឥណ្ឌូចិន រីសសស៍ Ltd.	លោហៈ	កាចុកបឹងងឹងកង និង ពោងពាយ ស្រុកសៀមប៉ាង	រុករក
៤	កេណីតិច Co.Ltd	លោហៈ	អូរកោងកាង ស្រុក ថាឡាបរិវ៉ាត់	រុករក
៥	កេណីតិច Co.Ltd	លោហៈ	ភូមិកូនហ៊ី ថាឡាបរិវ៉ាត់ ស្ទឹងត្រែង និង ជីបព្រះវិហារ	រុករក

ប្រភពៈ មន្ទីរឧស្សាហកម្មខេត្តស្ទឹងត្រែង ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨

យោងតាមផែនទីរ៉ែនៃប្រទេសកម្ពុជាក្នុងទសវត្សឆ្នាំ១៩៦០ បង្ហាញថានៅផ្នែកខាងលើនៃទីតាំងអាងនៅក្នុងឃុំតាឡាត់ មានបង្កប់នូវរ៉ែត្បូងថ្ម។ ក្នុងពេលនេះ មានក្រុមហ៊ុនឯកជនមួយកំពុងធ្វើការរុករករ៉ែត្បូងថ្ម នៅផ្នែកខាងលើនៃឃុំតាឡាត់ នៅចន្លោះព្រំដែនខេត្តស្ទឹងត្រែង និង រតនៈគីរី (នៅក្នុងតំបន់អូរក្រឡា) យោងទៅតាមលោក ហុល ប៊ុណ្ណាត ជំទប់ទីមួយឃុំតាឡាត់។ នៅឆ្នាំ ១៩៦០ កម្មករខ្មែរប្រហែល ១០០ នាក់ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅតំបន់នេះដើម្បីរុករកត្បូងថ្ម ហើយនៅឆ្នាំ ១៩៧៦-១៩៧៧ ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ធនធាននេះត្រូវបានទាញយក ១.៥ ឆ្នាំ។

ការអង្កេត និង ការវិភាគទិន្នន័យបង្ហាញថា ធនធានរ៉ែនៅក្នុងរង្វង់តំបន់អាងស្តុកទឹករោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ អាចចាត់ទុកបានថា ខ្សត់ខ្សោយ ដែលមានបញ្ជាក់ពីប្រភេទដូចខាងក្រោមៈ

- ក្រុមលោហៈ រ៉ែលោហៈចំរុះ និងជាតិរ៉ែមាស មានជាចំនុច។
- ក្រុមសារធាតុបន្ថែមៈ ការកើតឡើងនៃជាតិដែកក្នុងថ្មបាយក្រៀម ប្រើសំរាប់បន្ថែមលើស៊ីម៉ង់ត៍
- ក្រុមសម្ភារៈសំណង់ៈ មានច្រើនក្រុម និងមានជំរកតូចៗ រួមបញ្ចូលទាំង ថ្មសំលាង ដីសំរាប់ធ្វើឥដ្ឋនិង ក្បឿង ខ្សាច់ក្វាតគុណភាពខ្ពស់ និង ដុំថ្ម និង គ្រួសសំរាប់ធ្វើសំណង់។

KEY CONSULTANTS (CAMBODIA) Ltd.
CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1
S.Đ.K.K.D: 3203002232 C.T.C.P CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ

តារាងទី ២៩ខ: ជំរករ៉ែ/កន្លែងយករ៉ែ ក្នុងតំបន់អាងស្តុកទឹកនិងតំបន់នៅក្បែររោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២

ល.រ	ប្រភេទនៃធនធានរ៉ែ	ខ្នាត	កូអរដោនេនៃចំនុចកណ្តាល
១	ខ្សាច់ គ្រួស	ស្រទាប់រ៉ែខ្នាតតូច	X= 681684 ; Y=1530048 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
២	ខ្សាច់ គ្រួស	ស្រទាប់រ៉ែខ្នាតតូច	X= 679418 ; Y= 1527864 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
៣	ដែកថ្មបាយក្រៀម	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X=658479 ; Y= 1512828 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
៤	ដីធ្វើអិដ្ឋ និង ក្បឿង	ស្រទាប់រ៉ែខ្នាតតូច	X= 662415; Y=1512101 កំពស់ដាច់ខាត: >៧៥ម គ្មានជំនន់
៥	Polymetallic sulphide	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X= 664201; Y= 1509366 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
៦	ដែកថ្មបាយក្រៀម	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X= 655142; Y= 1507650 កំពស់ដាច់ខាត: >៧៥ម គ្មានជំនន់
៧	ដែកថ្មបាយក្រៀម	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X= 648103; Y= 1506971 កំពស់ដាច់ខាត: < ៧៥ម ពេញជំនន់
៨	ដែកថ្មបាយក្រៀម	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X= 643100; Y= 1504362 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
៩	Polymetallic sulphide	ចំនុចករកើតរ៉ែ	X= 644266; Y= 1504113 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
១០	ថ្មសំណង់	ស្រទាប់រ៉ែខ្នាតតូច	X= 638089; Y= 1501826 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ជំនន់ដោយផ្នែក
១១	ថ្មសំណង់	ស្រទាប់រ៉ែខ្នាតតូច	X= 639234; Y= 1498183 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
១២	Polymetallic gold	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X= 641657; Y= 1497206 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
១៣	ថ្មសំណង់	ស្រទាប់រ៉ែខ្នាតតូច	X= 639798; Y= 1495159 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់
១៤	ដែកថ្មបាយក្រៀម	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X= 647065; Y= 1493056 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម គ្មានជំនន់
១៥	Facing stone	ការកើតឡើងសារធាតុរ៉ែ	X= 646558; Y= 1492455 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម គ្មានជំនន់
១៦	ដីធ្វើអិដ្ឋ និង ក្បឿង	ស្រទាប់រ៉ែខ្នាតតូច	X= 654721; Y= 1488209 កំពស់ដាច់ខាត: <៧៥ម ពេញជំនន់

ប្រភព: របាយការណ៍សង្ខេបលើការសិក្សារុករករ៉ែ និងការវាយតំលៃធនធានរ៉ែរបស់រោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោមទី២. ដោយមជ្ឈមណ្ឌលសំរាប់អភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកវិទ្យាធនធានរ៉ែ. ហាណូយ. ខែឧសភា ២០០៨ ។

KEY CONSULTANTS (CAMBODIA) Ltd.

S.Đ.K.K.D - 0103021734 - CTCP CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1 Q. THANH XUÂN - TP. HÀ NỘI

S.Đ.K.K.D - 3203002232 - C.T.C.P CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ

យោងទៅតាមផែនទីភូគព្ភសាស្ត្រ និង ការរុករកធនធានរ៉ែ ជំរករ៉ែ/កន្លែងកកើតរ៉ែ លោហៈធាតុចំរុះ និង រ៉ែមាស ត្រូវបានគេឃើញជាទំរង់ជាខ្សែស៊ុលហ្វីត និង សសៃក្វាតតូចៗ តំបន់បំលែងធាតុទឹកក្តៅធម្មជាតិ នៅខាងលើសិលាគ្រីះ កើតឡើងដោយអេហ្វូស៊ីវអាដ្យាសិតនៃខ្សែស៊ុលហ្វីតកំរិតទាប ។ សមាសធាតុផ្សំរបស់លោហៈចំរុះ ក្រុម ទង់ដែង-សំណ-ស័ង្កសី (Cu-Pb-Zn) មានកំរិតទាប កំរឃើញមានភ្ជាប់មកជាមួយមាស និងប្រាក់នៅក្នុងគំរូសំណាកណាស់។ តាមលទ្ធផលនៃការសិក្សានេះបានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា *មានចំនុចជំរករ៉ែមួយចំនួននៅក្នុងតំបន់ផ្ទៃអាង ដែលទាមទារឱ្យធ្វើការជីកហូតយកមុនពេលពន្លិចអាង ។ ប៉ុន្តែគេពុំឃើញមានសារធាតុរ៉ែនិងជំរករ៉ែដែលមានលក្ខណៈសេដ្ឋកិច្ចនោះទេ ។* ពិតមានលំអិតនៅក្នុងតំបន់គំរោង (ទីតាំងអាងស្តុក) មានពណ៌នានៅក្នុង "របាយការណ៍សង្ខេបលើការសិក្សាការរុករក និងការវាយតំលៃលើធនធានរ៉ែនៅអាងស្តុកទឹករោងចក្រវារីអគ្គិសនី សេសានក្រោម ២ "។

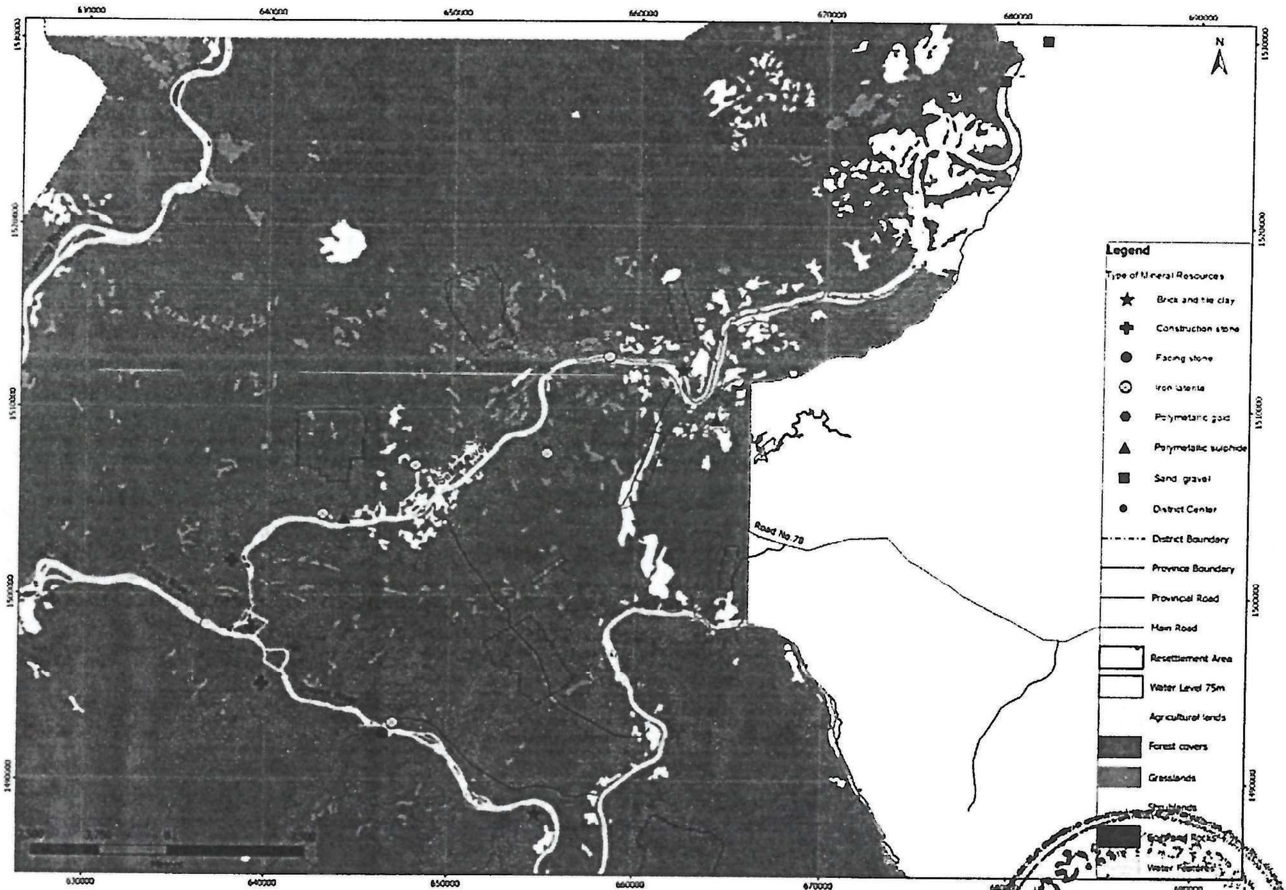

រូបភាពទី ២៤: ផែនទីជំរករ៉ែនៅក្នុងផ្ទៃអាងរបស់គំរោង

៤.៣.២ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

៤.៣.២.១ ការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និង អនាម័យ

ប្រភពទឹកនៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹកក្នុងក្រុងស្ទឹងត្រែង ត្រូវបានបូមចេញ ពីផ្នែកខ្សែទឹកក្រោមនៃតំបន់គំរោងរបស់ទន្លេសេសាន គឺនៅផ្នែកខាងក្រោមនៃទន្លេសេកុង។ បច្ចុប្បន្ននេះ ការផលិតប្រចាំថ្ងៃគឺ ១000ម៣ ក្នុងមួយថ្ងៃ ហើយផ្គត់ផ្គង់ ១៥ ម៉ោង ក្នុងមួយថ្ងៃ ប៉ុន្តែតំរូវការគឺ ២000 ម៣ ក្នុងមួយថ្ងៃ ។ តំលៃទឹកគឺ ១៥00រៀលក្នុង ១ ម៣ (0.៣៧ដុល្លាក្នុង ១ ម៣) ហើយ តំបន់សេវាកម្មមានប្រហែលតែ ៤0 % ប៉ុណ្ណោះ។

គ្រួសារទាំងអស់នៅក្នុងតំបន់គំរោង ប្រើប្រាស់ទន្លេ (សេសាន និង ស្រែពក) ជាប្រភពសំរាប់ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកប្រចាំថ្ងៃ។ ប៉ុន្តែមានគ្រួសារមួយចំនួន ក៏បានប្រើអណ្តូងជីក និង អណ្តូងខួងផងដែរ ។ យោងទៅតាមក្រុមសិក្សារបស់ KCC នៅឆ្នាំ ២00៧ បរិមាណនៃការប្រើប្រាស់ទឹកក្នុងម្នាក់ៗ គឺប្រហែល ៤៧ លីត្រក្នុងមួយថ្ងៃ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងការផឹក ការដាំស្ល ការបោកគក់.ការលាងសំអាត និង ការងូត។ នៅក្នុងនោះ ជាង ៩៥ %នៃទឹក ត្រូវបានដាំមុននឹងបរិភោគ។

ការចិញ្ចឹមជ្រូក គឺជាការប្រើប្រាស់ទឹកដ៏ច្រើនមួយ (ជាពិសេស បើសិនជាមានគំរោងធ្វើការតាំងទីលំនៅសារជាថ្មី)។ យោងទៅតាមការសិក្សានៅទីវាល បានរកឃើញថាជាមធ្យមបរិមាណទឹក ដែលប្រើប្រាស់សំរាប់ជ្រូកមួយក្បាលក្នុងមួយថ្ងៃគឺប្រហែល ៣១ លីត្រ។ នៅក្នុងនោះ ចំនួនប្រជាជននៅក្នុងតំបន់ ៤១.៣% ចិញ្ចឹមជ្រូកពី ១-២ ក្បាល និង ២៤.១% ចិញ្ចឹមជ្រូក ៣ ក្បាល និងច្រើនជាងនេះ។ ចំនួនជ្រូកចិញ្ចឹម គឺផ្អែកទៅលើសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណីរបស់គេ។ សត្វស្រុកដទៃទៀតដូចជាមេគោ គោឈ្មោល និង ក្របី មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលទៅក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹកទេ ដោយសារតែសត្វទាំងនេះ ត្រូវបានគេលែងអោយស៊ីស្មៅដោយសេរី។

ក្នុងឃុំទាំងអស់ មានតែឃុំស្រែគរមួយ ប៉ុណ្ណោះ ដែលមានបង្គន់បង្ហូរទឹកច្រើន គឺ ៣៨.៤%នៃគ្រួសារសរុប បន្ទាប់មកឃុំតាឡាត់ ៥% ក្បាលរមាស ៤.១% ស្រែអង្គ្រង 0.៦% និង ឃុំភ្លុក 0.៤% តាមលំដាប់លំដោយ។ ភាគរយនៃបង្គន់ដែលមាននៅក្នុងឃុំកាន់តែខ្ពស់ បង្ហាញពីកិរិតរស់នៅ និង ចំណេះដឹងពីការរក្សាសុខភាព កាន់តែប្រសើរជាងមុននៅក្នុងគ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ចំពោះកន្លែងណាដែលគ្មានបង្គន់ ជាធម្មតាគេបោះកាកសំណល់ពីក្នុងផ្ទះនៅជុំវិញធ្លាផ្ទះរបស់គេ។ គ្មានប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹក ឬ ការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់រឹងត្រឹមត្រូវទេ នៅក្នុងតំបន់គំរោង ដូច្នេះ ទឹកន្លែងអនាម័យនៅតែត្រូវបានចាត់ទុកថា ខ្វះខាត និង ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍។

៤.៣.២.២ ប្រភពថាមពល និង ខ្សែបញ្ជូន

មានក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីខ្នាតតូចពីរ កំពុងប្រតិបត្តិការដោយឯកជន និង រដ្ឋ (អគ្គិសនីកម្ពុជា EDC) ដោយប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនភ្លើង។ ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីនៅក្នុងទីរួមខេត្តស្ទឹងត្រែង (EDC) គ្របដណ្តប់ [illegible]

ទីរួមខេត្តប៉ុណ្ណោះ ហើយអត្រាតំលៃគឺ ១២២០រៀល/គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង។ មានរោងចក្រវារីអគ្គិសនីពីរតូចៗ ជាមួយនឹងសមត្ថភាពផលិតពី ៥-១០គីឡូវ៉ាត់ នៅអូរពងមាន់ និង មួយទៀតនៅសៀមបូក ដែលដំណើរការដោយឯកជន។

លទ្ធផលនៃការចុះអង្កេតតាមគ្រួសារនៅក្នុងតំបន់គំរោង បានរកឃើញថា ប្រភពថាមពលដែលប្រើនៅក្នុងសហគមន៍ គឺខុសពីតំបន់ទីក្រុង។ នៅផ្នែកខាងក្រោម មានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីប្រភពថាមពលដែលប្រើនៅក្នុងឃុំនិមួយៗ:

- នៅឃុំតាឡាត់ ប្រជាជនទាំងអស់ប្រើអុសសំរាប់ដាំស្ល ហើយសំរាប់ការបំភ្លឺវិញប្រើចន្លុះ (ប្រហែល ៥០% នៃគ្រួសារ) ឬ ចង្កៀងប្រេងកាត និង/ឬ ម៉ាំងសុង (ប្រហែល ៤០% នៃគ្រួសារ)។ គ្រួសារនៅសល់ (ប្រហែល ១០%) ប្រើអគ្គិសនីពីម៉ាស៊ីនភ្លើង។ នេះមានន័យថា នៅក្នុងឃុំនេះ មានតែប្រជាជននៅក្នុងភូមិខ្សាច់ថ្មីប៉ុណ្ណោះ ដែលប្រើអគ្គិសនីជាចម្បងសំរាប់ការបំភ្លឺ។
- នៅឃុំស្រែគរ ប្រជាជនក៏ប្រើអុសសំរាប់ដាំស្ល និងសំរាប់ការបំភ្លឺវិញ ប្រើចន្លុះ (ប្រហែល ១០%នៃគ្រួសារ) និងចង្កៀងប្រេងកាតឬម៉ាំងសុង (ប្រហែល ៨០%នៃគ្រួសារ) ផងដែរ។ គ្រួសារនៅសល់ (ប្រហែល ១០%) ប្រើអាគុយផ្ទាល់ខ្លួន និង ម៉ាស៊ីនភ្លើង។
- នៅឃុំភ្លុក មិនខុសពីឃុំទាំងពីរខាងលើទេ។ ប្រជាជនទាំងអស់ប្រើអុសជាធនធានសំរាប់ដាំស្ល ខណៈដែលប្រភពសំរាប់ការបំភ្លឺ គឺប្រើចន្លុះ ១៥% ចង្កៀងប្រេងកាត និង ម៉ាំងសុង ៦៥% អាគុយ និង/ឬ ម៉ាស៊ីនផ្ទាល់ខ្លួន ប្រហែល ១០% និង អគ្គិសនីប្រហែល ១០%។
- នៅឃុំក្បាលរមាស ប្រជាជនក៏ប្រើអុស ១០០% ផងដែរជាប្រភពសំរាប់ដាំស្ល ខណៈដែលប្រភពសំរាប់បំភ្លឺ គឺប្រើចន្លុះ ១០% ចង្កៀងប្រេងកាត និង ម៉ាំងសុង ២៥%។ អាគុយផ្ទាល់ខ្លួន និង/ឬ ម៉ាស៊ីនភ្លើងប្រហែល ១៦% និង អគ្គិសនីប្រហែល ៥០%។ ដូច្នេះគ្រួសារភាគច្រើនប្រើអគ្គិសនី។ នេះក៏ដោយសារភូមិ ៣ ក្នុងចំណោមភូមិ ៤ មានម៉ាស៊ីនភ្លើង ហើយតំលៃសំរាប់ប្រើប្រាស់អាចទទួលយកបានពីសំណាក់អ្នកស្រុក។
- នៅឃុំស្រែអង្គ្រង ក៏ដូចជាឃុំផ្សេងទៀតនៅក្នុងតំបន់គំរោងដែរ។ ប្រជាជនក៏ប្រើអុស ១០០% ជាប្រភពសំរាប់ដាំស្ល ខណៈដែលប្រភពសំរាប់បំភ្លឺ គឺប្រើចន្លុះ ១០% ចង្កៀងប្រេងកាត និង ម៉ាំងសុង ៦០%។ អាគុយផ្ទាល់ខ្លួន និង/ឬ ម៉ាស៊ីនភ្លើងប្រហែល ១០% និង ប្រើប្រាស់អគ្គិសនីមានប្រហែល ២០%។

៤.៣.៣ ការដឹកជញ្ជូន

៤.៣.៣.១ បណ្តាញផ្លូវ

ផ្លូវនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង កំពុងត្រូវបានកែលំអពីផ្លូវដី ទៅជាគ្រួសក្រហម ផ្លូវ Makadam និង កៅស៊ូ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ មន្ទីរសាធារណការ និង ដឹកជញ្ជូនខេត្តស្ទឹងត្រែង នឹងស្ថាបនាផ្លូវ មាកាដាំ (Makadam) ៥ គ.ម នៅក្នុងក្រុងស្ទឹងត្រែង។ ប៉ុន្តែនៅថ្នាក់ស្រុក បណ្តាញផ្លូវនៅមានកំរិតទាំងបរិមាណ និង គុណភាព។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅក្នុងតំបន់គំរោងកំពុងត្រូវបានកែលំអ ប៉ុន្តែបណ្តាញផ្លូវទៅភូមិខ្លះនៅតែមិនល្អ (ផ្លូវទៅស្វាយរៀង រំពាត់ និង ជាពិសេសទៅតាឡាត់) ។ នេះមានន័យថា ផ្លូវនៅក្នុងភូមិខ្លះ គឺមិនអាចចូលបានទាល់តែសោះនៅក្នុងរដូវវស្សា។ ប៉ុន្តែមានផ្លូវគ្រួសក្រហម សំរាប់ធ្វើដំណើរទៅកាន់ប្រជុំជនរបស់ឃុំនិមួយៗ (រូបភាពទី ២៥)។ ដោយសារបណ្តាញផ្លូវភ្ជាប់ពីភូមិមួយ ទៅភូមិមួយនៅខ្សត់ខ្សោយ ទន្លេសេសាន ជាញឹកញាប់ត្រូវបានគេប្រើដោយអ្នកភូមិមួយចំនួន សំរាប់ការធ្វើដំណើរ និង ដឹកជញ្ជូន។ ម៉ូតូ ត្រូវបានប្រើជាចម្បងសំរាប់ការដឹកជញ្ជូនមនុស្ស និងឥវ៉ាន់ទៅគ្រប់កន្លែង ដែលមានផ្លូវចូលទៅដល់ភូមិ។

a) ស្ពានកំពុងសាងសង់នៅឃុំភ្លុក

b) ផ្លូវគ្រួសក្រហមចម្បងទៅកាន់ឃុំក្បាលរមាស

រូបភាពទី ២៥: ផ្លូវគ្រួសក្រហមចម្បងទៅកាន់ប្រជុំជនឃុំនិមួយៗ

៤.៣.៣.២ អាកាសយានដ្ឋាន

មានអាកាសយានដ្ឋានក្នុងស្រុកតែមួយគត់នៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង ដែលមានទីតាំងប្រហែល ៤គ.ម ខាងកើតទីរួមខេត្តស្ទឹងត្រែង ហើយកំពុងនៅដំណើរការ។ ប៉ុន្តែអាកាសយានដ្ឋាននេះ មិនមានសកម្មភាពទេបច្ចុប្បន្ននេះ គឺមានតែយន្តហោះតូចៗពីរបីប៉ុណ្ណោះចុះចតក្នុងមួយខែៗ នៅពេលដែលផ្លូវជាតិដំណើរការមិនបានល្អ។ នៅពេលដែលការកសាងផ្លូវជាតិបានបញ្ចប់ កំរមានយន្តហោះចុះចតនៅប្រលានយន្តហោះក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែងណាស់។

៤.៣.៣.៣ កំពង់ផែ

មានចំណតសាឡាងមួយនៅខាងមុខក្រុងស្ទឹងត្រែង ហើយប្រើប្រាស់សំរាប់ដឹកជញ្ជូនអ្នកដំណើរ និង យានជំនិះឆ្លងកាត់ទន្លេសេសាន ប៉ុន្តែឥឡូវនេះមិនដំណើរការទេ ដោយសារស្ពានសេកុងត្រូវបានដាក់អោយដំណើរការ កាលពីខែមេសា ២០០៨។ ក្រៅពីចំណតសាឡាងខាងលើ គ្មានផែផ្សេងទៀតទេនៅទន្លេសេសាន និង ស្រែពក ក្រៅពីផែសម្រាប់តែទូកតូចៗ ដែលសហគមន៍ប្រើសំរាប់ឆ្លងពីភូមិមួយទៅភូមិមួយ។

៤.៣.៣.៤ នាវាចរណ៍

ផ្អែកលើព័ត៌មានដែលបានទទួលពីមន្ទីរសាធារណការ និង ដឹកជញ្ជូន (PDPWT) ខេត្តស្ទឹងត្រែង លោក សាន នូ ជាអនុប្រធានមន្ទីរ បានបង្ហាញថាបើអាចធ្វើទៅបានគេគួរសាងសង់សន្ទះផ្លូវទឹកមួយ (Ship-log) ដើម្បីឱ្យទូកឆ្លងកាត់ទៅខ្សែទឹកលើ និង ខ្សែទឹកក្រោមនៃទំនប់។ ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃនេះ ទូកដឹកទំនិញចំណុះ១.៥-៣តោនមានពីរបីប៉ុណ្ណោះដែលធ្វើដំណើរតាមទន្លេសេសាន ។ សព្វថ្ងៃពួកគេឈប់ធ្វើដំណើរតាមផ្លូវទឹក ចាប់តាំងពីផ្លូវជាតិលេខ ៧៨ ត្រូវបានកែលំអមក, បើតាមប្រសាសន៍លោកជំទប់ឃុំភ្លុក។

ក្រុមសិក្សាបានធ្វើការរាប់ចរាចរទូកនៅស្ថានីយ៍បីខុស១គ្នា:

(១) ស្ថានីយ៍ទន្លេសេសានខ្សែទឹកក្រោមនៃទំនប់

(២) ស្ថានីយ៍ទន្លេសេសានខ្សែទឹកលើនៃទំនប់

(៣) ស្ថានីយ៍ទន្លេស្រែពកខ្សែទឹកលើនៃទំនប់

តារាងទី ៣០ បង្ហាញពីលទ្ធផលនៃការរាប់ចរាចរពីថ្ងៃទី ៣១ មករា ដល់ថ្ងៃទី ១៥ កុម្ភៈ ២០០៨។ បញ្ជីកំណត់ត្រាលំអិតនៃការរាប់ចរាចរមានផ្តល់អោយនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ២។

តារាងទី ៣០: ការរាប់នាវាចរណ៍ នៅលើទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក

ថ្ងៃទី	ស្ថានីយ៍ភ្លុក (១)		ស្ថានីយ៍ស្រែគរ (២)		ស្ថានីយ៍ក្បាលរមាស (១)	
	ទៅលើ	ចុះក្រោម	ទៅលើ	ចុះក្រោម	ទៅលើ	ចុះក្រោម
៣១-មករា	៥៤	២៥	២៣	១៨	៧	៦
១-កុម្ភៈ	៥៤	២៦	២០	២០	៦	៦
២- កុម្ភៈ	៥១	៣៧	១៧	១៣	៥	៨
៣- កុម្ភៈ	៤៨	៣៦	១៤	១២	៨	៨
៤- កុម្ភៈ	៨៤	៥៦	១៨	១៥	៧	៦
៥- កុម្ភៈ	៨០	៥៦	២០	១៨	៦	
៦- កុម្ភៈ	៩៤	៤៦				
៧- កុម្ភៈ	១០២	៥២				
៨- កុម្ភៈ	៩១	៩០				
៩- កុម្ភៈ	៩០	៨៨				
១០- កុម្ភៈ	៨៩	៨៣				
១១- កុម្ភៈ	៧១	៨៧				
១២- កុម្ភៈ	៨៥	១០១				

CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1 — S.Đ.K.K.D - 0103021734 - CTCP — Q. THANH XUÂN - TP. HÀ NỘI

CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ — S.Đ.K.K.D: 3203002232 - C.T.C.P — Q. HẢI CHÂU - TP. ĐÀ NẴNG

KEY CONSULTANTS (CAMBODIA) Ltd.

១៣- កុម្ភៈ	៩២	៨៦				
១៤- កុម្ភៈ	៨៧	៨៥				
១៥- កុម្ភៈ	៧៥	៨០				
សរុប	១២៤៣	១០៣៤	១១២	៩៦	៣៩	៤០
មធ្យម	៧៨	៦៥	១៥	១៦	៧	៧

ចំណាំ: ការរាប់នាវាចរណ៍ធ្វើឡើងនៅពេលថ្ងៃតែប៉ុណ្ណោះ (៦:០០ព្រឹក ដល់ ៦:០០ល្ងាច)

ក្រុមសិក្សាបានរកឃើញថា ចរាចរទូកភាគច្រើនទាំងនៅទន្លេសេសាន និង ស្រែពក ត្រូវបានប្រើសំរាប់ដឹកជញ្ជូនគ្រួសារជាមួយនឹងការផ្ទុកចម្មតាតិចជាង ១តោន និង ធ្វើដំណើរពីភូមិមួយទៅមួយ។ ប៉ុន្តែទូកដឹកទំនិញពីរបីគ្រឿងប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចផ្ទុកចំណុះអតិបរមា ១.៥តោន នៅតែធ្វើនាវាចរណ៍នៅក្នុងទន្លេទាំងពីរនៅរដូវវស្សាប៉ុណ្ណោះ យោងទៅតាមសំដីលោកមេឃុំ ។ ក្នុងតារាងទី ៣០ បង្ហាញពីសកម្មភាពនាវាចរណ៍ទាំងខ្សែទឹកក្រោម និង ខ្សែទឹកលើនៃទំនប់ដែលស្នើសុំដូចខាងក្រោម:

- ស្ថានីយ៍ភ្លុក (១): ចំងាយ ៧គ.ម ខ្សែទឹកខាងក្រោមនៃទីតាំងទំនប់ទន្លេសេសាន។ ប្រជាជនភាគច្រើននៅទីនេះប្រើកាណូតតូចៗ។ មាននាវាចរណ៍ពី ៦៥-៧៨ កំពុងដំណើរការសំរាប់ការដឹកជញ្ជូនមនុស្ស និងទំនិញប្រចាំថ្ងៃពីភូមិមួយទៅភូមិមួយ និងទៅទីរួមខេត្តស្ទឹងត្រែង។ នៅក្នុងចំនួននាវាចរណ៍ខាងលើមានទូកម៉ាស៊ីនតូចៗពី ១០-១៥ គ្រឿងប៉ុណ្ណោះ ដែលនៅធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ទៅភូមិនៅខ្សែទឹកលើរបស់ទំនប់យោងទៅតាម ជំទប់ឃុំភ្លុក។
- ស្ថានីយ៍ស្រែគរ (២): ចំងាយ ២៣ គ.ម នៅខ្សែទឹកខាងលើនៃទីតាំងទំនប់ទន្លេសេសាន។ មានកាណូតតូចៗ មួយចំនួន (១៦-១៩ គ្រឿង) កំពុងដំណើរការនៅឃុំស្រែគរសំរាប់ការដឹកជញ្ជូនប្រចាំថ្ងៃទាំងមនុស្ស និង ទំនិញពីភូមិមួយទៅភូមិមួយ។
- ស្ថានីយ៍ក្បាលរមាស (៣): ចំងាយ ៣៥គម នៅខ្សែទឹកខាងលើនៃទីតាំងទំនប់ [illegible]ស្រែពោក-មានកាណូតតូចៗ តិចតួចប៉ុណ្ណោះ (៧ គ្រឿង) កំពុងដំណើរការនៅឃុំក្បាលរមាស[illegible]

៤.៣.៤ ការប្រើប្រាស់ដី

ដីប្រើប្រាស់នៅស្រុកសេសាន គឺសំបូរទៅដោយព្រៃឈើ ដែលមានផ្ទៃក្រឡាស[illegible]៤.៣៨០ [illegible] ៩០.៤% នៃផ្ទៃដីសរុបរបស់ស្រុក ខណៈដែលដីកសិកម្មមាន ៦.០២១ហ.ត ឬ ២.២%ប៉ុណ្ណោះ [illegible]ប្រើប្រាស់ផ្សេងទៀតមានទំហំតូច សូមមើលប្រភេទនៃដីប្រើប្រាស់លំអិតនៅក្នុងតារាងទី ៣១ក និង រូបភាពទី ២៦។

តារាងទី ៣១ក: ប្រភេទនៃដីប្រើប្រាស់ នៅស្រុកសេសាន

ប្រភេទដីប្រើប្រាស់	ទំហំ (ហ.ត)	ភាគរយ (%)
ដីកសិកម្ម	៦.០២១	២.២
គ្របដណ្តប់ដោយព្រៃ	២៤៤.៣៨០	៩០.៤
វាលស្មៅ	៣.៩១១	១.៤
ព្រៃល្បោះ	៨.២៦៩	៣.១
ដី និង ថ្ម	២២២	០.១
ទឹកដែលមានស្រាប់	៧.៥៣៣	២.៨
សរុប	២៧០.៣៣៧	១០០.០

ប្រភព : JICA ២០០៣, ផ្អែកលើ landsat (TM) ឆ្នាំ ២០០០

អាស្រ័យតាមការគ្រោងរបស់គំរោងរោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ ដីសំរាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងឃុំទាំងបី ស្រែគរ តាឡាត់ និង ក្បាលរមាស នឹងត្រូវលិចលង់ក្នុងអាងស្តុកទឹក ។ តំបន់ជន់លិចលំអិតពីប្រភេទដីប្រើប្រាស់និមួយៗមានបង្ហាញក្នុងតារាងទី ៣១ខ ។ រូបភាពទី២៦ បង្ហាញពីតំបន់ដីប្រើប្រាស់ដែលជន់លិច និងខូចខាតដោយគំរោង ។

តារាងទី ៣១ខ: ដីប្រើប្រាស់នឹងត្រូវជន់លិចនៅក្នុងអាងស្តុកជាមួយកំរិតកំពស់ទឹក FSL ៧៥ម

កំរិតទឹក ៧៥ម	
ប្រភេទដីប្រើប្រាស់	ផ្ទៃក្រឡា (ហ.ត)
ដីព្រៃឈើ	២៨.៩៦៩.៤៩៥
ផៃទន្លេ/បឹង/អូរ	២.៩៨៩.៦៥៣
ដីកសិកម្ម	១.២៩០.៥៥៨
វាលស្មៅ	២១៨.៧១៤
ដី និង ថ្ម	៤៨.១០៩
ព្រៃគម្ពោត	៤៧.៣៩២
សរុប	៣៣.៥៦៣.៩២១

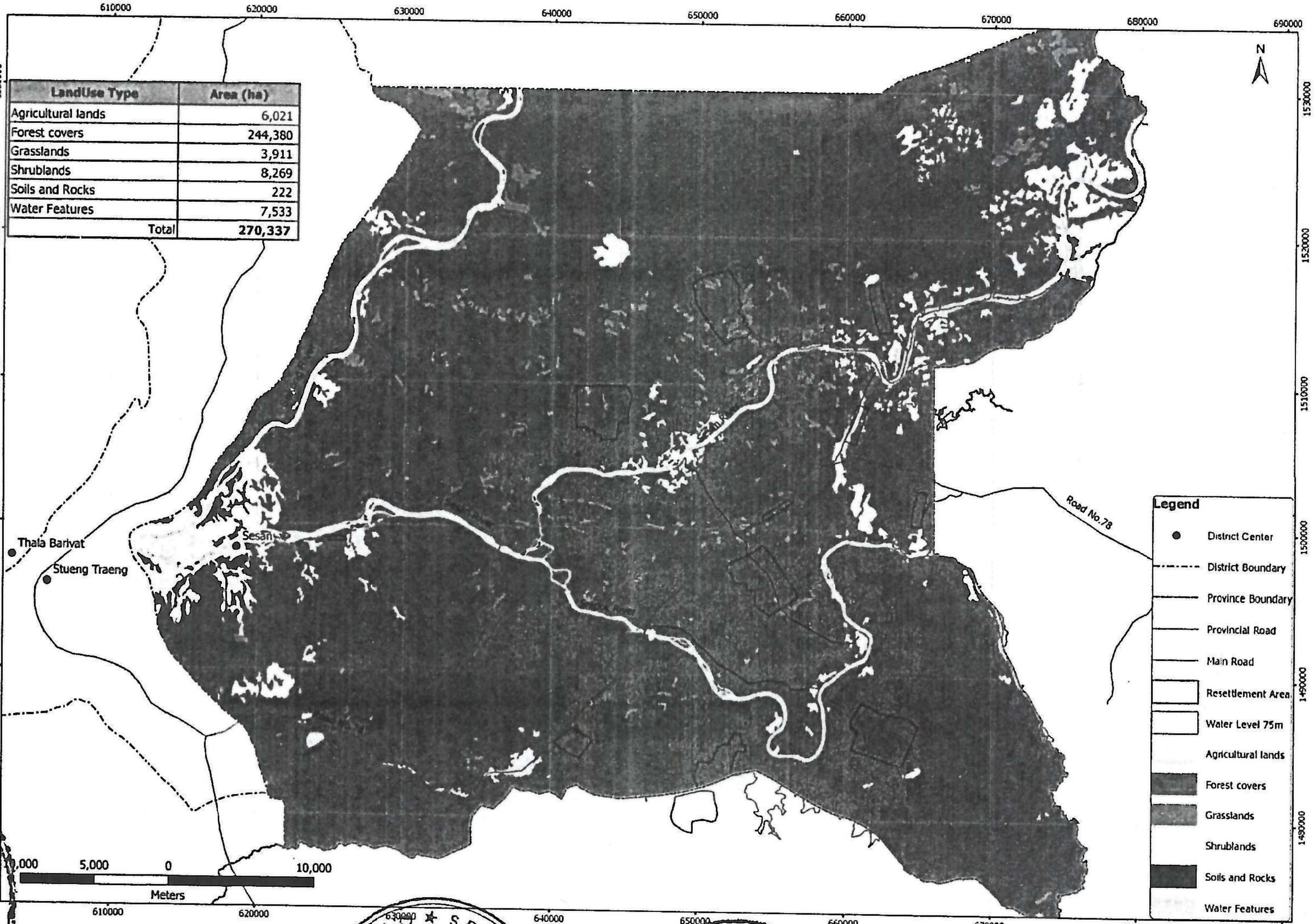

LandUse Type	Area (ha)
Agricultural lands	6,021
Forest covers	244,380
Grasslands	3,911
Shrublands	8,269
Soils and Rocks	222
Water Features	7,533
Total	270,337

រូបភាពទី ២៦: ផែនទីប្រើប្រាស់ដីស្រុកសេសាន

ដីស្រែក្នុងគ្រួសារនិមួយៗនៅក្នុងតំបន់គំរោង ប្រែប្រួលពីឃុំមួយទៅឃុំមួយ។ តាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅទីកន្លែងផ្ទាល់ គេបានរកឃើញថាដីស្រែដែលកាន់កាប់តាមគ្រួសារនិមួយៗគឺមានពី ០.៥ហ.ត ទៅ ១២ហ.ត។ គ្រួសារដែលបានសម្ភាសន៍ទាំងអស់ បានរាយការណ៍ថាពួកគេមានដីកាន់កាប់ផ្ទាល់ខ្លួន ដែលមិនមែនជាកម្មសិទ្ធិរបស់ឪពុកម្តាយ ឬ ជួលពីអ្នកដទៃឡើយ។ តារាងទី ៣២ បង្ហាញពីដីស្រែកម្មសិទ្ធិរបស់គ្រួសារតាមទំហំខុសៗគ្នា ។ ជាទូទៅប្រជាជននៅក្នុងតំបន់គំរោងមាន ២.៨ភាគរយ កាន់កាប់ដី ០.៥ហ.ត ឬតិចជាងនេះ ២១ ភាគរយ កាន់កាប់ ដីច្រើនជាង ០.៥ហ.ត ទៅ ២ហ.ត, ៥៩.១ភាគរយ កាន់កាប់ដីពី ២ហ.ត ទៅ ៤ហ.ត និង ១៧.១ភាគរយ កាន់កាប់ដីច្រើនជាង ៤ ហ.ត ។ សំអាងទៅលើម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ផ្អែកទៅតាមការសិក្សានៅទីវាលម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ដីភាគច្រើនដែលកាន់កាប់ពុំមានលិខិតកាន់កាប់ដីធ្លីទេ។ ប៉ុន្តែ ពួកគេត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយត្រឹមត្រូវពីអាជ្ញាធរ ក្នុងតំបន់នៅកំរិតភូមិ ឃុំ និង ស្រុក។

តារាងទី ៣២: ការកាន់កាប់ដីស្រែ

តំបន់គំរោង	>0-0.៥ ហ.ត	>0.៥- <២ ហ.ត	២-៤ ហ.ត	>៤ ហ.ត	សរុប
ចំនួនគ្រួសារ (HH)	៥	៣៨	១០៧	៣១	១៨១
ភាគរយ (%)	២.៨	២១	៥៩.១	១៧.១	១០០

តារាងទី ៣៣ បង្ហាញពីរបាយគ្រួសារដែលជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិដីដាំដំណាំដែលមានទំហំខុសៗគ្នា។ ជាលទ្ធផលពីការសម្ភាសន៍របស់ក្រុមសិក្សា មានគ្រួសារ ១៧.៣ ភាគរយ កាន់កាប់ដី ០.៥ហ.ត ឬ តិចជាងនេះ ៤៤ ភាគរយ កាន់កាប់ដីច្រើន ជាង ០.៥ ហ.ត ទៅតិចជាង ២ហ.ត ៣៤.២ ភាគរយ កាន់កាប់ដី ២ហ.ត និង ៤ហ.ត និង ៧.៧ ភាគរយ មានច្រើនជាង ៤ហ.ត។ ៧៤ គ្រួសារ ទៀតមិនមានដីទេ។ ស្រដៀងទៅនឹងដីស្រែដែរ ស្ទើរតែទាំងអស់នៃដីដាំដំណាំពុំមានលិខិតបញ្ជាក់ពីកម្មសិទ្ធិទេ។ សំអាងទៅលើម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ផ្អែកទៅតាមការសិក្សានៅទីវាល ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិដីភាគច្រើនដែលកាន់កាប់ដី ពុំមានលិខិតកាន់កាប់ដីធ្លីទេ។ ប៉ុន្តែដីប្រភេទនេះក៏ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយត្រឹមត្រូវ ដោយអាជ្ញាធរក្នុងតំបន់នៅកំរិតភូមិ ឃុំ និង ស្រុកផងដែរ។

តារាងទី ៣៣: ដីដាំដំណាំដែលបានកាន់កាប់

តំបន់គំរោង	>0-0.៥ហ.ត	>0.៥-<២ហ.ត	២-៤ហ.ត	>៤ហ.ត	សរុប
ចំនួនគ្រួសារ (HH)	១៦	៥២	៤០	៩	១១៧
ភាគរយ (%)	១៣.៦៨	៤៤.៤៤	៣៤.១៩	៧.៦៩	១០០

៤.៣.៥ ការអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម

ដីកសិកម្មសរុបនៅស្រុកសេសានគឺ ៥២២០ហ.ត ដែលនៅក្នុងនោះ ៤៩៥០ហ.ត ជាស្រែវស្សា និង [illegible]ហ.ត ជាដីកសិកម្មនៅតំបន់ខ្ពស់។ ស្រុកសេសាន គឺជាជង្រុកស្រូវចម្បងមួយនៃខេត្តស្ទឹងត្រែង បើធៀបទៅនឹងស្រុកដទៃទៀត

បានពីប្រធានមន្ទីរកសិកម្មខេត្ត។ ដីកសិកម្មតំបន់ខ្ពស់មាន (i) ការអនុវត្តការដាំដុះចល័តៈ ស្រូវចំការ ពោត ដំឡូងមី ចេក ។ល។ និង (ii) ការអនុវត្តន៏ការដាំដុះនៅមួយកន្លែងៈ ស្វាយ ម្នាស់ ស្វាយចន្ទី ចេក ។ល។

យោងទៅតាមការសិក្សានៅទីកន្លែងជាក់ស្តែងបានរកឃើញថា នៅតាមដងទន្លេសេសាន និង ស្រែពក ប្រជាជនចូលចិត្តធ្វើស្រែ ដែលគេស្គាល់ថាជាស្រូវចំការ និងផលិតកម្មដំណាំសំរាប់មួយរដូវក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដូច្នេះគ្មានស្រូវ និង/ឬ ផលិតកម្មដំណាំណាមួយ ត្រូវបានធ្វើទេនៅក្នុងរដូវប្រាំងទេ។ នេះមិនមែនមានន័យថា គ្មានធារាសាស្ត្រនៅក្នុងរដូវប្រាំងទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងការខ្វះនូវមធ្យោបាយដើម្បីស្រោចស្រពដីរបស់គេ ឬប្រហែលជាមកពីប្រពៃណីរបស់គេដែលទំលាប់ដាំតែមួយរដូវ។ ការដាំស្រូវចំការ ជាទូទៅត្រូវបានបែងចែកជាពីរប្រភេទៈ កសិកម្ម ពនេចរ និង អចិន្ត្រៃយ៍។ កសិកម្មពនេចរ ទាក់ទងទៅនឹងការសំអាតព្រៃដើម្បីដាំស្រូវ និង ដំណាំដទៃទៀតសំរាប់រយៈពេលពី ២-៥ ឆ្នាំ មុននឹងធ្វើការផ្លាស់ទី/វិលទៅកន្លែងមួយទៀត។ ក្នុងករណីភាគច្រើន កសិករធ្វើការសំអាតតំបន់ដែលបានដាំដុះពីមុន ហើយបានទុកទំនេរចោលជាច្រើនឆ្នាំ។ កសិកម្មអចិន្ត្រៃយ៍មានដូចជា ការដាំស្រូវនៅកន្លែងដដែលៗរាល់ឆ្នាំ ជាពិសេសក្បាលដីតូចៗដែលនៅជិតផ្ទះកសិករ (McKenney B. and Prom T. 2003)។ ចាប់តាំងពីកសិកម្មពនេចរ មិនមានអនុវត្តបន្តទៀតនោះ ការអនុវត្តន៏ជាចម្បងក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន គឺកសិកម្មអចិន្ត្រៃយ៍។

ស្រូវចំការដែលប្រើប្រាស់ទឹកភ្លៀង ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាដំណាំមានច្រើនជាងគេ ដោយចាប់ផ្តើមស្ទូងនៅខែមិថុនា និង ច្រូតកាត់ខែតុលា ទៅ ធ្នូ។ រយៈពេលច្រូតកាត់គឺអាស្រ័យទៅលើប្រភេទស្រូវ។ ឧទាហរណ៏ ស្រូវស្រាលជាធម្មតាត្រូវបានប្រមូលផលបន្ទាប់ពីដាំបានរយៈពេល ៣ខែ ខណៈដែលស្រូវធ្ងន់តែងតែត្រូវបានប្រមូលផលបន្ទាប់ពីដាំបានរយៈពេល ៦ខែ។ ដំណាំបន្ទាប់បន្សំ ត្រូវបានដាំនៅក្នុងទំរង់ជាចំការចំរុះ។ ដំណាំប្រភេទនេះ ត្រូវបានដាំដោយគ្មានការស្រោចស្រព។ នេះមានន័យថា ទោះបីជាវាលស្រែនៅក្បែរទន្លេសេសាន និង ស្រែពកក៏ដោយ ក៏ពួកគេពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើទឹកភ្លៀងដែរ។ យោងទៅតាមការពឹងផ្អែកលើទឹកភ្លៀង ស្រូវចំការគេស្ទូងនៅរដូវវស្សា ហើយច្រូតនៅចុងរដូវវស្សា ឬ នៅពេលឈប់ភ្លៀង អាស្រ័យទៅតាមពូជស្រូវ និង កត្តាផ្សេងទៀតដូចជា របបទឹកភ្លៀង លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ។ នៅតាមវាលស្រែតំបន់ខ្ពង់រាប ភាគច្រើនដំណាំចំរុះ គឺស្រូវ និង ដំណាំមួយ ចំនួនទៀតដូចជា ពោត ដំឡូងជ្វា ដំឡូងមី សណ្តែកបាយ ល្ពៅ បន្លែ និង ដំណាំដទៃៗទៀត។

តារាងទី ៣៤: ទិន្នផលស្រូវតាមឃុំ

ឃុំ	ទិន្នផលស្រូវរដូវវស្សា (តោន/ហ.ត)
តាឡាត់	២.០
ស្រែគរ	១.៥
ភ្លុក	១.៨
ក្បាលរមាស	១.៥
ស្រែអង្រ្កង	១.០

ប្រភពៈ ឯកសារឃុំ, ២០០៧

ទិន្នផលស្រូវប្រែប្រួលពីឃុំមួយទៅមួយ ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងទី ៣៤ អាស្រ័យទៅលើពូជស្រូវ ការអនុវត្តន៍កសិកម្ម ប្រភេទដី និង កត្តាផ្សេងៗទៀត ។ នៅឃុំណាដែលមានទិន្នផលស្រូវខ្ពស់ បង្ហាញថាឃុំនោះមានដីល្អសំរាប់ស្រូវ ។ តាមបែបកសិកម្ម ដីខ្មៅមានជីវជាតិជាងដីក្រហម ដែលមានទីតាំងនៅឆ្ងាយពីស្ទឹងបន្តិច ដែលទំនងជាភាគច្រើនធ្លាប់បានគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ គឺជាដីមានលក្ខណៈល្អប្រសើរសំរាប់ធ្វើស្រែ និងចំការផ្លែឈើ ។ អ្នកភូមិនៅតាមដងស្ទឹង ភាគច្រើនបានរាយការណ៍ថា ដីស្រែរបស់គេ អាចផ្តល់អោយគេនូវអាហារគ្រប់គ្រាន់ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ។ ការអង្កេតជាក់ស្តែង បានរកឃើញនូវគំរូទូទៅមួយ និង របាយដំណាំចំរុះ តាមរយៈទេសភាព ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយទន្លេសេសាន ។

ចំការផ្លែឈើមានចំងាយឆ្ងាយពីទន្លេ ហើយវាមានលក្ខណៈធម្មតាសំរាប់អ្នកភូមិ ដែលរស់នៅក្បែរទន្លេសេសាន និង ស្រែពក ដោយវាបានផ្តល់នូវប្រភពចំណូលបន្ថែម ខណៈដែលសួនដំណាំនៅក្បែរផ្ទះ និង ស្ថិតនៅចន្លោះផ្ទះ និង ទន្លេ (SWECO 2006) ។ ដំណាំទាំងនោះត្រូវបានបែងចែកជាបីចំណាត់ថ្នាក់ៈ ដំណាំដាំនៅសួនក្បែរផ្ទះ, ដំណាំ/រុក្ខជាតិផ្តល់អាហារ ស្ថិតនៅខាងក្រោយផ្ទះ (ទីធ្លាខាងក្រោយ) និង រុក្ខជាតិដែលប្រើសំរាប់ដាំនៅក្បែរមាត់ស្ទឹង និង/ឬ តាមជំរាលច្រាំងដងទន្លេ (តារាងទី ៣៥) ។

តារាងទី ៣៥ៈ បញ្ជីដំណាំ និង ឈើហូបផ្លែនៅក្នុងតំបន់គំរោង

រុក្ខជាតិដែលដាំនៅសួនក្បែរផ្ទះ		ដំណាំ និង ឈើហូបផ្លែស្ថិតនៅខាងក្រោយផ្ទះ (ទីធ្លាក្រោយផ្ទះ)		រុក្ខជាតិដែលប្រើសំរាប់ដាំនៅក្បែរមាត់ស្ទឹង និង/ឬ តាមជំរាលច្រាំងតាមមាត់ទន្លេ	
ឈ្មោះក្នុងតំបន់	ឈ្មោះភាសាអង់គ្លេស	ឈ្មោះក្នុងតំបន់	ឈ្មោះភាសាអង់គ្លេស	ឈ្មោះក្នុងតំបន់	ឈ្មោះភាសាអង់គ្លេស
អំពិល	Tamarind	អំពិល	Tamarind	អំពៅ	Sugar cane
ចេក	Banana	អំពៅ	Sugar cane	ខ្ទឹមស	Spring onion
ជីរនាងវង	Mint	ចេក	Banana	ល្មុត	Species of Sapotaceae
ជីរក្រហម	Basil	ជីរនាងវង	Mint	ល្ង	Sesame
ជីរវ៉ាន់ស៊ុយ	Coriander	ដំឡូងជ្វា	Sweet potatoes	ល្ពៅ	Pumpkin
ដើមដូង	Coconut tree	ដំឡូងគរ	Cassava	ម្នាស់	Pineapple
ដើមគរ	Bombax	ដើមដូង	Coconut tree	ម្ទេស	Chili
ដើម ទឹកដោះគោ	Milk fruit	ដើមគរ	Bombax	ឪឡឹក	Water melon
ខ្នុរ	Jackfruit	ដើមទឹកដោះគោ	Milk fruit	ពោត	Corn
ខ្ទឹម	Spring onion	ខ្ញី	Ginger	ស្លា	Betel nut
ក្រូចឆ្មា	Lemon (lime)	ខ្នុរ	Jackfruit	ស្ពៃ	Lettuce

KEY CONSULTANTS (CAMBODIA) Ltd.
S.Đ.K.K.D 0103021734 C.T.C.P CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1
S.Đ.K.K.D 3203002232 C.T.C.P CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ

ក្រូចពោធិសាត់	Orange	ក្រូចពោធិសាត់	Orange	ស្វាយ	Mango
ក្រូចថ្លុង	Pomelo	ល្ហុង	Papaya	ស្វាយចន្ទី	Cashew
ល្ហុង	Papaya	ល្មុត	Species of Sapotaceae	ថ្នាំជក់	Tobacco
ល្មុត	Species of Sapotaceae	ល្ង	Sesame	ត្រប់ក្លិប	Aubergine
មៀន	Longan	មៀន	Longan	ត្រកួន	Morning glory
ម្លូរ	Peper betel	សណ្តែកបាយ	Mung bean	ត្រាវ	Taro
ម្ទេស	Chili	សេដា	Pomelo		
ននោង	Long gourd -2 (smooth surface)	ស្លឹកគ្រៃ	Lemon grass		
រំចេក	Pandan	ស្ពឺ	Corambole		
រំដេង	Galanga	ស្ពៃ	Lettuce		
សណ្តែកគួរ	Long bean	ស្វាយ	Mango		
ស្លា	Betel nut	ស្វាយចន្ទី	Cashew		
ស្លឹកគ្រៃ	Lemon grass	ថ្នាំជក់	Tobacco		
ស្ពឺ	Corambole	ត្រាវ	Taro		
ស្ពៃ	Lettuce				
ស្វាយ	Mango				
ស្វាយចន្ទី	Cashew				
ត្រប់	Species of Solaneaceae				
ត្របែក	Guava				
ត្រប់ក្លរគោ	Aubergine				
ត្រឡាច	Long gourd - 1 (hairy)				
ត្រសក់	Cucumber				

សំគាល់: ដំណាំ និង ឈើហូបផ្លែទាំងនេះ រាយការណ៍ដោយអ្នកភូមិកត់ត្រាក្នុងពេលសិក្សានៅទីវាល ហើយវាត្រូវរៀបនៅទីនេះ តាមលំដាប់អក្ខរក្រមឈ្មោះក្នុងតំបន់។ ប៉ុន្តែ ដំណាំខ្លះពិបាកនៅក្នុងការកំណត់ឈ្មោះរបស់វាដោយសារគេហៅវាជាភាសាទូទៅ។

អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលធ្វើការខាងផ្នែកកសិកម្មនៅក្នុងស្រុកសេសានមានដូចជា:

- សកម្មភាពដៃគូរអភិវឌ្ឍន៍ (DPA) (Development Partner in Action)
- សហគមន៍ព្រៃឈើ
- សហគមន៍ជលផល

- PFD (គំរោងចប់នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ ២០០៧)
- VSO (ផ្តោតទៅលើសុខភាព)
- CEPA (សមាគមន៍ការពារវប្បធម៌ និងបរិស្ថាន)

៤.៣.៦ វិស័យទេសចរណ៍

មានធនធានធម្មជាតិ និង ធនធានសង្គមមួយចំនួន បំរើអោយការអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ ក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង។ វាសំបូរទៅដោយព្រៃឈើជាច្រើនប្រភេទនៅក្នុងទឹកដីខេត្តទាំងមូល និង ជំរកសត្វព្រៃខ្លះៗ រួមបញ្ចូលទាំងសត្វទឹក និង គោក (ផ្សោតនៅទន្លេមេគង្គ ស្ថានីយ៍ Ramsa ក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង)។ ប្រាសាទ និង វត្ថុចាស់ៗ មានវត្តមាននៅក្នុងស្រុកមួយចំនួន ឧទាហរណ៍ប្រាសាទព្រះគោនៅក្នុងស្រុកថាឡាបរិវ៉ាត់។

ទាក់ទងទៅនឹងតំបន់គំរោង ប្រាសាទមួយឈ្មោះ ភូ ស្ថិតនៅក្នុងភូមិកំភុន ឃុំភ្លុក ស្រុកសេសាន ដែលស្ថិតនៅខ្សែទឹកខាងក្រោមនៃទំនប់ដែលបានស្នើសុំសំរាប់គំរោងរោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២។

មានទឹកធ្លាក់តូចៗ ជាច្រើននៅក្នុងទន្លេសេសាន និង ស្រែពក ហើយខ្លះបានផ្តល់ជាសក្តានុពលសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ ជាពិសេសទឹកធ្លាក់នៅក្នុងភូមិភ្លុក និង ទឹកជ្រោះ អូរចាប់ ក្នុងភូមិបានកំភុន ឃុំភ្លុក ស្រុកសេសាន ស្ថិតនៅខ្សែទឹកខាងក្រោម ចំងាយប្រហែល ១០គ.ម ខាងក្រោយរោងចក្រវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ។ បច្ចុប្បន្នទឹកធ្លាក់ទាំងពីរនៅឃុំភ្លុកបានទទួល ការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងពីទេសចរណ៍ជាតិ។ ជាក់ស្តែងនៅឆ្នាំ ២០០៩កន្លងទៅមានភ្ញៀវជាតិទៅលេងទឹកធ្លាក់ក្នុងមូលដ្ឋានឃុំភ្លុកចំនួនសរុបប្រមាណជាង ២០០០នាក់ ។

ថ្មីៗនេះអាស្រ័យដោយមានសន្តិសុខ 100% និង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនត្រូវបានកែលំអរួចរាល់ និងភាពសំបូរទៅដោយធនធានធម្មជាតិ ជាពិសេស ព្រៃឈើ និង ត្រី ជាហេតុធ្វើអោយខេត្តស្ទឹងត្រែងបានទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរណ៍ជាតិ និង អន្តរជាតិយ៉ាងច្រើនអោយមកលេង និង ទស្សនា។ គេអាចនិយាយបានទៀតផងដែរថា ខេត្តស្ទឹងត្រែង គឺជាកន្លែងមានសក្តានុពលមួយសំរាប់ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ។

៤.៤ ធនធានសង្គម និង វប្បធម៌

៤.៤.១ ប្រជាជន

តាមរដ្ឋបាលកិច្ចគ្រប់គ្រង ខេត្តស្ទឹងត្រែងមានស្រុកចំនួន៥ ដែលមាន៣៤ឃុំ និង១២៨ភូមិ ។ យោងទៅតាមទិន្នន័យដែលមាននៅក្នុងខេត្តនៅចុងឆ្នាំ ២០០៧-២០០៨ ខេត្តនឹងមានប្រជាជនសរុប ៩៨៣៧៤ នាក់ (តារាងទី ៣៦) ។ ដង់ស៊ីតេប្រជាជាននឹងមាន ៨.១៩នាក់ ក្នុងមួយគីឡូម៉ែត្រការ៉េ។

តារាងទី ៣៦: ស្ថិតិប្រជាជននៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង ឆ្នាំ ២០០៧

ល.រ	ពណ៌នា	ស្រុក					សរុប
		ស្ទឹងត្រែង	សេសាន	សៀមបុក	ថាឡាបរិវ៉ាត់	សៀមប៉ាង	
១	ចំនួនឃុំ	៤	៧	៧	១១	៥	៣៤
២	ចំនួនភូមិ	១៧	២២	១៧	៤៤	២៨	១២៨
៣	ចំនួនគ្រួសារ	៥៥២៤	២៧១៦	៣២២០	៤៦៥០	៣០៩៦	១៩២០៦
៤	ប្រជាជនសរុប	២៧២២០	១២៩៦១	១៨៣៥៨	២៥០៨០	១៤៧៥៥	៩៨៣៧៤

ប្រភព: សៀវភៅស្ថិតិប្រចាំឆ្នាំរបស់ខេត្តស្ទឹងត្រែង ឆ្នាំ ២០០៧-២០០៨

តំបន់គំរោង មានទីតាំងនៅក្នុងស្រុកសេសាន។ ស្រុកនេះមានព្រំដែនភូមិសាស្ត្រជាមួយស្រុកសៀមប៉ាងនៅផ្នែកខាងជើង ខេត្តមណ្ឌលគីរី នៅខាងត្បូង ស្រុកស្ទឹងត្រែងនៅខាងលិច និង ខេត្តរតនៈគីរី នៅខាងកើត។ ប្រជាជននៅក្នុងតំបន់គំរោងមានពណ៌នានៅក្នុងតារាងទី ៣៧ ។

តារាងទី ៣៧: ចំនួនប្រជាជនក្នុងតំបន់គំរោង

ឃុំ	ឈ្មោះភូមិ	ចំនួនគ្រួសារ	ប្រជាជន	ស្ត្រី	ទំហំគ្រួសារ
តាឡាត់	តាឡាត់	៧២	៣៥៩	១៨០	៥.០
	រំពាត់	៥៣	២២១	១១១	៤.២
	ស្វាយរៀង	២៥៦	១១៧២	៦០១	៤.៦
	ខ្សាច់ថ្មី	២៥៥	១១៦៣	៥៨៥	៤.៦
ស្រែគរ	ស្រែគរមួយ	១៦៥	៧៤៩	៣៧៦	៤.៥
	ស្រែគរពីរ	១៥៨	៧២៨	៣៧២	៤.៦
ភ្លុក	ភ្លុក	១៩៦	៨០៣	៤០២	៤.១
	បានប៊ុង	៦៨	២៨៩	១៤៧	៤។៣
ក្បាលរមាស	ក្របីជ្រុំ	១៧៧	៧៩៨	៤០៧	៤.៥
	ក្បាលរមាស	១០៦	៥៣៨	២៦៥	[illegible]
	ស្រែស្រណុក	១០៤	៥២៩	២៤៥	៥.១
	ស្រែពក	៤៧	១៩៥	៩៧	៤.១
សរុប		១៦៥៧	៧៥៤៤	៣៧៨៨	

ប្រភព: ឯកសារឃុំ. ២០០៧

ជនជាតិភាគតិច និង សាសនា

ផ្នែកនេះផ្តល់ព័ត៌មានពីសាសនា និង ជនជាតិភាគតិច ដែលបានយកមកពីឯកសារឃុំ និង ការអង្កេតគ្រួសារ ដោយក្រុមសិក្សាតាមលំដាប់លំដោយ។ ទោះបីជាមានក្រុមជនជាតិភាគតិចខុសៗគ្នាច្រើន រស់នៅក្នុងភូមិតាមដង ទន្លេសេសាន និង ស្រែពក (SWECO ២០០៦ សិក្សានៅតាមទន្លេសេសាន និង ស្រែពក និង បណ្តាញការពារទន្លេ 3S ២០០៧) ក៏ដោយ ក៏មានគ្រួសារតិចតួចប៉ុណ្ណោះ ដែលឃើញរស់នៅក្នុងតំបន់គំរោង។ ក្រុមជនជាតិដែលរស់នៅក្នុងតំបន់គំរោងមានដូចជា ចារ៉ាយ ឡាវ គ្រឹង ភ្នង និង ព្រៅ។ រូបភាពទី ២៧ បង្ហាញពីភាគរយនៃក្រុមជនជាតិភាគតិចដែលបានសម្ភាសន៍នៅក្នុងតំបន់គំរោង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅខ្សែទឹកលើ និង ក្រោមនៃតំបន់គំរោង ក៏មានចំនួនក្រុមជនជាតិភាគតិចយ៉ាងច្រើន ជាពិសេស ឡាវ និង ភ្នង។

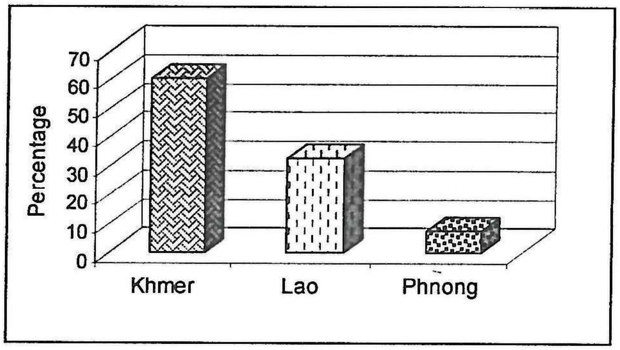

រូបភាពទី ២៧: ជនជាតិភាគតិចនៅក្នុងតំបន់គំរោង

ទោះបីជាជនជាតិភាគតិចខ្លះដូចជា ចារ៉ាយ ឡាវ គ្រឹង ភ្នង និង ព្រៅ ត្រូវបានរាយការណ៍ដោយបណ្តាញការពារទន្លេ 3S ឆ្នាំ ២០០៧ នៅក្នុងតំបន់គំរោង ក៏ជនជាតិខ្លះយើងមិនបានជួប និង ធ្វើសម្ភាសន៍ក្នុងពេលធ្វើការសិក្សានៅទីវាលឡើយ ដោយសារពួកគេជាប់រវល់។ ដូច្នេះ អ្នកដែលត្រូវបានសម្ភាសន៍មានតែជនជាតិខ្មែរ ឡាវ និង ភ្នង ប៉ុណ្ណោះ។ ភាគរយខ្ពស់ជាងគេនៅក្នុងតំបន់គំរោងគឺ ជនជាតិខ្មែរ ដែលមានប្រហែល ៦០% នៃអ្នកដែលបានសម្ភាសន៍ បន្ទាប់មកដោយជនជាតិឡាវដែលស្ទើតែទាំងអស់រស់នៅក្នុងស្រុកស្រែគរ (មានប្រហែល ៣៣%) និងភ្នងភាគច្រើនរស់នៅក្នុងភូមិក្បាលរមាស (មានប្រហែល ៧%)។

៤.៤.២ វិស័យសុខភាព

នៅក្នុងឃុំតាឡាត់ គ្មានមណ្ឌលសុខភាពទេ។ បើសិនជាមានអ្នកជំងឺនៅក្នុងឃុំ ពួកគេត្រូវធ្វើដំណើរឆ្ងាយទៅរកមណ្ឌលសុខភាពនៅខេត្តស្ទឹងត្រែង។ ជាមធ្យមចំងាយពីឃុំតាឡាត់ទៅមណ្ឌលសុខភាពគឺប្រហែល ១២៨ គ.ម (ឯកសារឃុំតាឡាត់ ឆ្នាំ ២០០៧)។ នេះបញ្ជាក់ថាបច្ចុប្បន្ននេះ គ្មានមធ្យោបាយសុខភាពត្រូវបានផ្តល់អោយសហគមន៍ឃុំនេះទេ។ នៅឃុំស្រែគរ ក៏គ្មានមណ្ឌលសុខភាពដែរ។ ជាមធ្យម ចំងាយពីឃុំស្រែគរទៅការិយាល័យសុខភាពខេត្ត គឺប្រហែល ៩០គ.ម (ឯកសារ ឃុំស្រែគរឆ្នាំ ២០០៧)។ នៅឃុំក្អក គ្មានមណ្ឌលសុខភាពឃុំទេ កន្លែងដែលនៅជិតបំផុត គឺមណ្ឌលសុខភាពឃុំបានគុំភ្នា។ ជាមធ្យម ចំងាយពីឃុំក្អកទៅមណ្ឌលសុខភាពឃុំកំភុនគឺប្រហែល ៨.៥ គ.ម

(ឯកសារ ឃុំភ្លុក ឆ្នាំ ២០០៧)។ វាមានភាពងាយស្រួលណាស់ សំរាប់ប្រជាជននៅក្នុងឃុំភ្លុក ដើម្បីទទួលបានសេវាសុខភាព ។ ចំងាយពីឃុំក្បាលរមាស ទៅមណ្ឌលសុខភាពដែលនៅជិតបំផុតគឺប្រហែល ៤០គម (មណ្ឌលសុខភាពកូនមុំ ខេត្តរតនៈគីរី)។

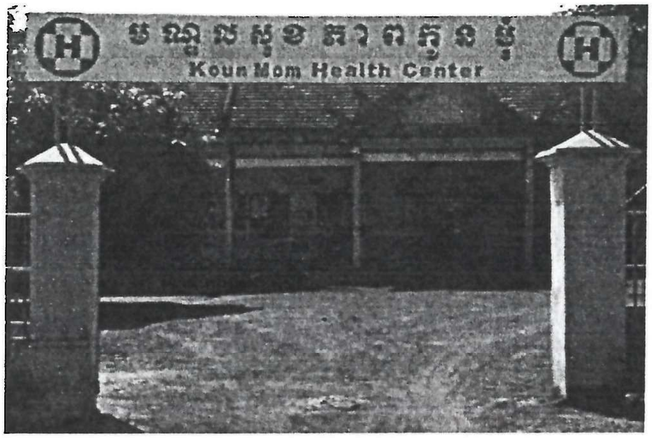

រូបភាពទី ២៨: មណ្ឌលសុខភាពនៅស្រុកកូនមុំ ខេត្តរតនៈគីរី

គ្រប់ឃុំទាំងអស់ នៅក្នុងតំបន់គំរោងមានចំនួនតិចណាស់ ដែលបំរើសេវាសុខភាព។ ជាញឹកញាប់ប្រជាជនខ្លះប្រើរុក្ខជាតិថ្នាំនៅក្នុងតំបន់ សំរាប់ការព្យាបាលរបស់ពួកគេ ។ ក្នុងពេលខ្លះ ការសំរាលបុត្ររបស់ស្ត្រីភាគច្រើន គឺអាស្រ័យទៅលើឆ្មបបុរាណ។ ដោយសារគ្មានមណ្ឌលសុខភាពឃុំនៅក្នុងតំបន់គំរោង អ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះជាច្រើន ដូចជា មេភូមិ អនុមេភូមិ និង ព្រឹទ្ធាចារ្យនៅក្នុងភូមិ ត្រូវបានសួរពីរឿងរ៉ាវសុខភាព។ ជាលទ្ធផល គេបានរកឃើញថា ជំងឺដែលទាក់ទងទៅនឹងទឹក និង មូសមានច្រើន។ ជំងឺដែលទាក់ទងទៅនឹងទឹកមានដូចជា ជំងឺរាគធម្មតា រាគធ្ងន់ធ្ងរ រាគមូល ជំងឺឆ្លងស្បែក ជាដើម ។ល។ ខណៈដែលជំងឺទាក់ទងទៅនឹងសត្វមូសមានដូចជា គ្រុនចាញ់ និង ជំងឺភ្នែក។ ជំងឺទាំងនេះត្រូវបានរាយការណ៍ថាកើតឡើងនៅក្នុងគ្រួសារភាគច្រើនពេញមួយឆ្នាំ។

តារាងទី ៣៨: ជំងឺសំខាន់ៗដែលទាក់ទិន្ននឹងប្រភពទឹកដែលបានកត់ត្រានៅក្នុងតំបន់គំរោង

ល.រ	ឈ្មោះជំងឺ	មណ្ឌលសុខភាព កំភុន		មណ្ឌលសុខភាព កូនមុំ	
		សរុបករណី		សរុបករណី	
		4080(នាក់)	100 (%)	1932 (នាក់)	100 (%)
១	រាគធម្មតា	80	2.0	249	[illegible]
២	រាគធ្ងន់ធ្ងរ	274	6.7	156	8.1
៣	គ្រុនចាញ់	78	1.9	10	0.5
៤	គ្រុនឈាម	0	0	0	0
៥	ជំងឺឆ្លងស្បែក	102	2.5	15	0.8
៦	ជំងឺភ្នែក	43	1.1	21	1.1

ប្រភព: មណ្ឌលសុខភាព, ទិន្នន័យ ឆ្នាំ២០០៧

ទិន្នន័យសុខភាពដែលមានត្រូវបានទទួលពីឃុំកំភុន និង ឃុំស្រែអង្រ្គង ដែលទិន្នន័យពីជំងឺត្រូវបានកត់ត្រា ដូចមានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងទី៣៨ ។ ប៉ុន្តែនៅឃុំកំភុន ទិន្នន័យទៅលើជំងឺចម្បង៦ មិនអាចតំណាងអោយលក្ខខណ្ឌសុខភាពនៅក្នុងឃុំភ្លុកទេ ប៉ុន្តែវាអាចផ្តល់ជាប្រវត្តិសំរាប់ស្ថានភាពជំងឺទូទៅ។ ដូច្នេះ ជំងឺចម្បង៦នៅក្នុងឃុំភ្លុកគឺទាបជាងអ្វីដែលមានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងទី៣៨ ពីព្រោះតារាងបង្ហាញពីទិន្នន័យនៅក្នុងឃុំទាំងពីរ គឺភ្លុក និង កំភុន។ ជំងឺដែលសំបូរច្រើនជាងគេនៅក្នុងឃុំភ្លុក គឺជំងឺឆ្លងសើស្បែក បន្ទាប់មកគឺ ជំងឺរាគធម្មតា គ្រុនចាញ់ និង ជំងឺភ្នែក។ ជំងឺភ្នែក ជំងឺឆ្លងសើស្បែក និង គ្រុនចាញ់ក៏មិនសូវមាននៅក្នុងឃុំដែរ។ ជំងឺរាគធម្មតា ជាទូទៅត្រូវបានសន្មត់ថា បណ្តាលមកពីកង្វះអនាម័យ និងប្រភពទឹកស្អាត។

ផ្អែកទៅតាមទិន្នន័យដែលទទួលបានពីការអង្កេតនៅទីវាលបានរកឃើញថា ជំងឺដែលសំបូរជាងគេគឺជំងឺរាគ មូល បន្ទាប់មកគឺជំងឺសើស្បែក ជំងឺគ្រុនពោះវៀន គ្រុនចាញ់ និង អាសន្នរោគ។ ជាមូលដ្ឋាន ការឆ្លងនៃជំងឺរាគមូល គឺបានឆ្លងតាមរយៈអនាម័យមិនបានត្រឹមត្រូវ។ មូលហេតុមួយ ក្នុងចំណោមមូលហេតុជាច្រើននៃជំងឺរាគមូល គឺការមិនលាងសំអាតដៃបន្ទាប់ពីបន្ទោរបង់នៅក្នុងបង្គន់ ឬ នៅជុំវិញដុំបព្រៃ ដែលនៅមិនឆ្ងាយពីផ្ទះ។ ជំងឺស្បែកក៏មាន កំរិតខ្ពស់ដែរនៅក្នុងកំឡុងពេលសិក្សា។ វាហាក់ដូចជាមានការពិបាក ដើម្បីធ្វើការសំរេចពីមូលហេតុនៃជំងឺបែបនេះ មិនដឹងថាមកពីការប្រើប្រាស់ទឹករាល់ថ្ងៃ ឬអ្វីផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែមូលហេតុមួយដែលទំនងជាងគេនោះគឺ កង្វះអនាម័យ។ **ពុំធ្លាប់មានការសិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើប្រភេទជំងឺដែលបង្កឡើងដោយសារលោហៈធ្ងន់នៅតំបន់នេះទេ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត តាមទិន្នន័យទទួលបានពីមណ្ឌលសុខភាព បានកំភុន និង កូនមុំ ពុំមានកំណត់ត្រាលើជំងឺប្រភេទនេះដែរ។** តាមលទ្ធផលសិក្សាសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់គំរោង (មករា-មេសា ២០០៨) បានបង្ហាញថា **ការចំណាយទៅលើការថែទាំសុខភាព គឺ ប្រហែល ៣០០.០០០,០០រៀល /គ្រួសារ/ឆ្នាំ ឬស្មើ ៨ភាគរយនៃចំណាយប្រចាំឆ្នាំ ។**

៤.៤.៣ វិស័យអប់រំ

វិស័យអប់រំគឺកំពុងត្រូវបានកែលំអ ដែលបណ្តាលអោយមានការលូតលាស់យឺត១។ កំរិតនៃការសិក្សា និង អត្រាអនក្ខរភាព នៅក្នុងចំណោមស្ត្រី ជាទូទៅមានទាបជាងបុរស។ មានភាពខុសគ្នាផងដែរចំពោះទីក្រុង និង ជនបទ ដែលបានរកឃើញពីភាពខុសគ្នាយ៉ាងច្បាស់ (CIPS ២០០៤)។ ដោយសារវិស័យអប់រំជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់ វាមានការចាំបាច់ណាស់ដើម្បីធ្វើអោយវាលេចឡើង ចេញពីតំបន់គំរោង។

ប៉ុន្តែមុននឹងពណ៌នាអំពីអត្រានៃអនក្ខរភាព គេគួរតែផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើសេវាសាលារៀនតាមការសិក្សា មិនមានវិទ្យាល័យ ត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងតំបន់គំរោងឡើយ ។ ប៉ុន្តែមានអនុវិទ្យាល័យ ២ នៅក្នុងឃុំស្រែអង្រ្គង និង ឃុំស្រែគរ។ នៅឃុំស្រែគរ អនុវិទ្យាល័យស្ថិតនៅជិតភូមិ នឹងត្រូវរងផលប៉ះពាល់ដោយគំរោងបើសិនជាគេសាងសង់។ ម្យ៉ាងទៀត នៅឃុំស្រែអង្រ្គង ចំងាយពីភូមិទៅអនុវិទ្យាល័យត្រពាំងគ្រៀល មានប្រវែង ២២ គ.ម។ សាលានេះ ហាក់ដូចជានឹងមិនរងផលប៉ះពាល់ដោយសារគំរោងទេ ប៉ុន្តែវាត្រូវបានបញ្ចូលនៅទីនេះ ដើម្បីអោយដឹងអំពីសេវាអប់រំនៅក្នុងតំបន់គំរោង។ នៅក្នុងឃុំទាំងអស់ សុទ្ធតែមានសាលាបឋមសិក្សា (តារាងទី៣៩)។ ចំនួនសាលាបឋមសិក្សា គឺអាស្រ័យទៅលើទីតាំងរបស់ភូមិទាំងនោះ។ ជាក់ស្តែង នៅឃុំក្បាលរមាស ដោយសារ

ចំងាយពីភូមិមួយទៅមួយឆ្ងាយ សាលាបឋមសិក្សាត្រូវបានសាងសង់បន្តបន្ទាប់គ្នានៅក្នុងភូមិទាំងអស់ដើម្បីជួយសំរួលដល់សេវាអប់រំនៅក្នុងឃុំ។

តារាងទី ៣៩: ចំនួនសាលា និង គ្រូ

ឃុំ	បឋមសិក្សា	# ថ្នាក់	អនុវិទ្យាល័យ	# ថ្នាក់
តាឡាត់	៤	២១	០	០
ស្រែគរ	១	៧	១	៥
ភ្លុក	២	១២	០	០
ក្បាលរមាស	៤	៣២	០	០
ស្រែអង្គ្រង	១	៤	០	០

ប្រភព: មន្ទីរអប់រំខេត្តស្ទឹងត្រែង, ២០០៧

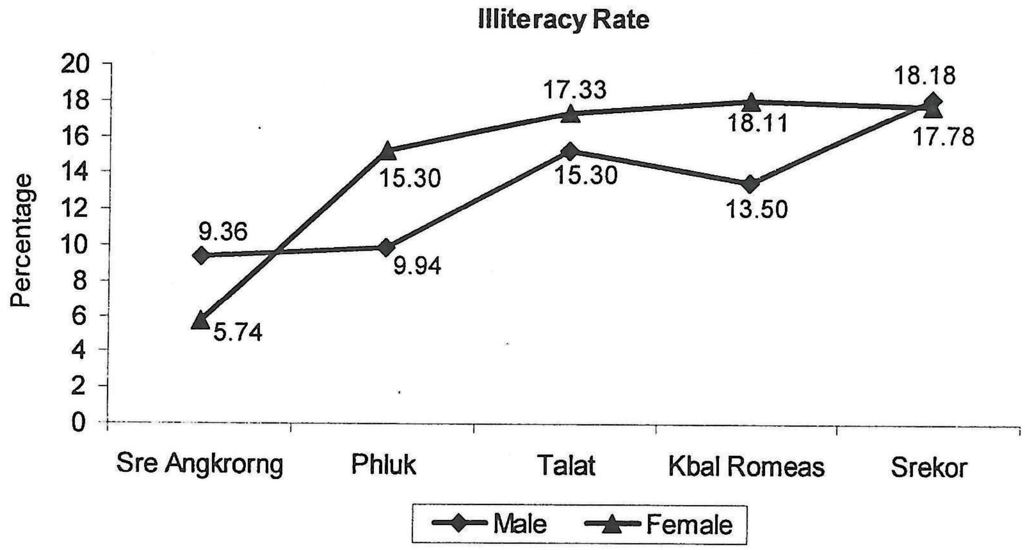

រូបភាពទី ២៩: អត្រាអនក្ខរភាពយោងទៅតាមភេទ ក្នុងឃុំនិមួយៗ

រូបភាពទី ២៩ បង្ហាញព័ត៌មានអំពីអនក្ខរភាព និង កំរិតសិក្សាអាស្រ័យតាមភេទ។ អត្រាអនក្ខរភាពត្រូវបានគណនាពីប្រជាជនបុរស និង ស្ត្រីដែលមានអាយុពី ១៥-៦០ ឆ្នាំ នៅក្នុងភូមិនិមួយៗតាម[illegible] ប៉ុន្តែភាគរយរបស់អនក្ខរជនជាស្ត្រី មានខ្ពស់ជាងបុរសនៅក្នុងឃុំទាំងបី: ភ្លុក, តាឡាត់ និង ក្បាលរមាស។ ភាគរយទាំងបុរស និង ស្ត្រីមានស្រដៀងគ្នាចំពោះស្រុកស្រែគរ ដោយសារប្រជាជននៅក្នុងភូមិនេះ ភាគច្រើនជាជនជាតិឡាវ ដែលជាលទ្ធផលធ្វើអោយអត្រាអនក្ខរភាពមិនមានការខុសគ្នាខ្លាំងរវាងបុរស និង ស្ត្រី។ ប៉ុន្តែ[illegible]នៅក្នុងឃុំស្រែអង្គ្រង ដែលអនក្ខរជនជាបុរសមានខ្ពស់ជាងស្ត្រី។ ជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រទេស កំរិតនៃការអប់រំ និង អត្រាអនក្ខរភាពក្នុងចំណោមស្ត្រីនៅក្នុងប្រទេសទាំងមូល មានអត្រាខ្ពស់ជាងបុរស។ ភាគរយជាមធ្យមនៃអត្រាអនក្ខរភាព[illegible] ក្នុងឃុំទាំងអស់ មានពន្ធ[illegible]១០។

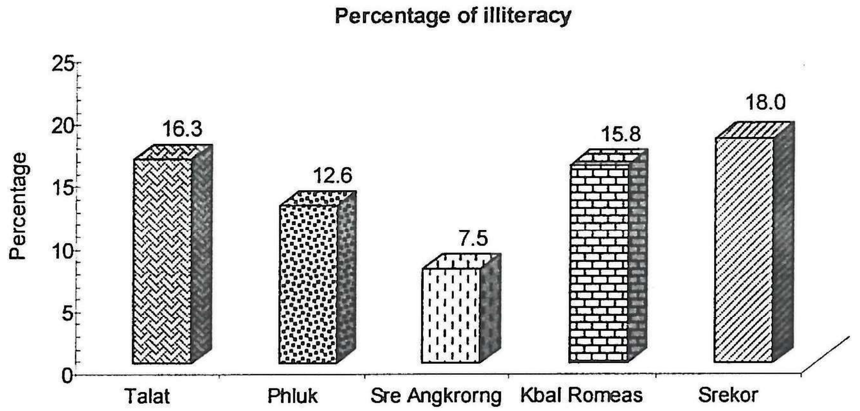

រូបភាពទី ៣០: ភាគរយនៃអនក្ខរជននៅក្នុងតំបន់គំរោង

ទោះបីជាមានសាលាបឋមសិក្សាច្រើននៅក្នុងតំបន់គំរោងក៏ដោយ ចំនួនសិស្សដែលបានបន្តការសិក្សារបស់ពួកគេនៅអនុវិទ្យាល័យ និង ខ្ពស់ជាងនេះ មានចំនួនតិចតួច ។ ជាទូទៅ គេបោះបង់ការសិក្សា នៅពេលគេបញ្ចប់ថ្នាក់ទី ១-៥ ឬ នៅបឋមសិក្សា ។ ជាលទ្ធផល ភាគរយនៃអនក្ខរជនមានអត្រាខ្ពស់ ។ រូបភាពទី៣០ បង្ហាញពីភាគរយមធ្យមនៃអត្រាអនក្ខរជនរបស់បុរស និង ស្ត្រីនៅក្នុងឃុំនិមួយៗ ។ នៅឃុំស្រែអង្រ្កង ភាគរយមានតិច ៧,៥ % បើប្រៀបធៀបទៅឃុំដទៃទៀត ។ ម៉្យាងទៀត ដោយសារឃុំស្ថិតនៅជិតអនុវិទ្យាល័យត្រពាំងក្រហម ក្នុងទីរួមស្រុកកូនមុំ, កន្លែងដែលមានចំងាយប្រហែល ២២ គ.ម ពីឃុំ ។ ម៉្យាងទៀត វាអាចបង្ហាញថា ឪពុកម្តាយបានអោយតំលៃទៅលើការសិក្សារបស់កូនតាំងពីដំបូង ដើម្បីអាចអោយកូនសិក្សាបន្ថែមបន្ត ។ បន្ថែមលើនេះ បន្ទាប់ពីបញ្ចប់បឋមសិក្សា សិស្សស្រី/ប្រុស អាចបន្តការសិក្សានៅកំរិតអនុវិទ្យាល័យ ។ នៅឃុំភ្លុក ភាគរយជាមធ្យមគឺ ១២.៦% ។ នេះប្រហែលដោយសារឃុំនេះស្ថិតនៅជិតទីរួមខេត្ត កន្លែងដែលមានសាលារៀនច្រើន ។ ដូច្នេះសេវាអប់រំអាចមានភាពប្រសើរជាងឃុំដទៃនៅក្នុងតំបន់គំរោង ជាហេតុអត្រាអ្នកចេះអក្សរមានខ្ពស់ ។ នៅឃុំក្បាលរមាស ភាគរយនៃអនក្ខរភាពគឺ ១៥.៨ % ខ្ពស់ជាងឃុំ ២ ទៀតដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ។ នេះក៏ដោយសារសេវាកម្មសិក្សាថ្នាក់មូលដ្ឋាន មានទាបជាងនៅឃុំ ២ ទៀតនោះ ហើយមូលហេតុដទៃទៀតគឺប្រហែល ដោយសារឪពុកម្តាយ មិនសូវបានយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការសិក្សារបស់កូន និង ភាពក្រីក្រ ។ គ្រួសារខ្លះនៅក្នុងឃុំ គឺជាក្រុមជនជាតិភាគតិចដូចជាក្លួង ព្រៅ ក្រឹង កាវ៉ែត និង ទំពួន តាមលំដាប់លំដោយ ។ នេះអាចចូលរួមធ្វើអោយមានអនក្ខរភាពខ្ពស់នៅក្នុងឃុំផងដែរ ។ នៅឃុំតាឡាត់ ភាគរយនៃអនក្ខរភាពក៏មានកំរិតខ្ពស់ដែរគឺ ១៦.៣% ។ នេះ គឺដោយសារឃុំនេះ មាន[illegible]សិក្សា ។ ទិដ្ឋភាពចម្បងមួយក្នុងចំណោមនោះ គឺឪពុកម្តាយមិនបានផ្តល់តំលៃ និងខ្វល់ខ្វាយពីការសិក្សារបស់កូន ។ ការបង្រៀនមិនទៀងទាត់ និង កង្វះគ្រូក៏ជាឫសគល់សំខាន់នៃអត្រាអនក្ខរភាពខ្ពស់ផងដែរ ។ នៅឃុំស្រែគរ ភាគរយនៃអនក្ខរភាពគឺ ១៨% ខ្ពស់ជាងឃុំដទៃនៅក្នុងតំបន់គំរោង ។ នេះគឺដោយសារ គ្រួសារស្ទើរតែទាំងអស់ជាជនជាតិឡាវ ហើយពួកគេមិនចូលចិត្តរៀនភាសាខ្មែរ ។ ម៉្យាងទៀត កំរិតនៃការសិក្សារបស់អ្នកឆ្លើយចំលើយ គឺដូចមានបញ្ជាក់នៅក្នុងរូបភាពទី ៣១ ។

KEY CONSULTANTS (CAMBODIA) Ltd.
S.Đ.K.D 0103021732 C.T.C.P CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1 Q. THANH XUÂN - TP. HÀ NỘI
S.Đ.K.D C.T.C.P CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ Q. HẢI CHÂU - TP. ĐÀ NẴNG

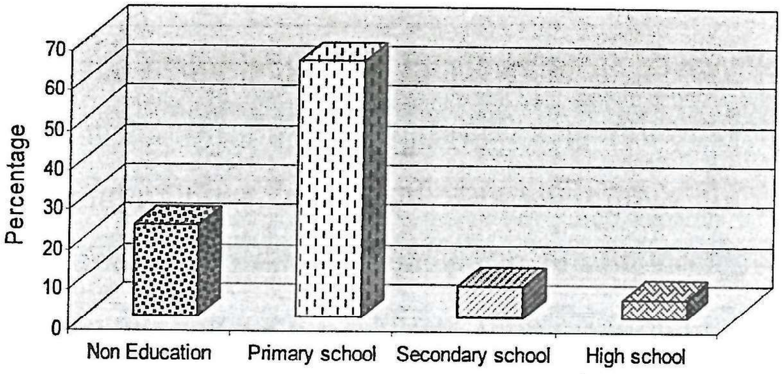

រូបភាពទី ៣១៖ ភាគរយនៃកំរិតសិក្សារបស់អ្នកផ្តល់ចំលើយ

រូបភាពទី ៣២ បង្ហាញថាអ្នកផ្តល់ចំលើយតិចតួច ដែលភាគច្រើនជាមេគ្រួសារ សិក្សាត្រឹមតែអនុវិទ្យាល័យ ឬ ខ្ពស់ជាងនេះ។ ប៉ុន្តែភាគរយនៃកំរិតសិក្សារបស់គេ មានខ្ពស់ត្រឹមបឋមសិក្សា។ ទោះបីជាដូច្នេះក៏ដោយ អ្នកផ្តល់ចំលើយភាគច្រើនធ្លាប់សិក្សាត្រឹមថ្នាក់ទី ១-២។ នេះបង្ហាញថា ទោះបីជាគេធ្លាប់សិក្សានៅកំរិតនោះក៏ដោយ ក៏ពួកគេមិនអាចអាន ឬ សរសេរបានល្អដែរ។ ដូច្នេះ គឺវាស្មើទៅនឹងអ្នកផ្តល់ចំលើយមិនបានសិក្សាដូច្នេះដែរ។

កំរិតអនក្ខរភាពខ្ពស់ អាចត្រូវបានពន្យល់ដោយមូលហេតុច្រើនយ៉ាង ។ មូលហេតុសំខាន់បំផុតមួយក្នុងចំណោមនោះគឺប្រពៃណី។ គេអាចសន្មត់បានថា ករណីភាគច្រើនគឺឪពុកម្តាយមិនផ្តល់តំលៃ និង/ឬ ខ្វាយខ្វល់អំពីការសិក្សារបស់កូនទេ ហើយមូលហេតុដទៃទៀតមានដូចជាភាពក្រីក្រ ការបង្រៀនមិនទៀងទាត់ ដោយសារខ្វះគ្រូ និងផ្លូវឆ្ងាយទៅកាន់អនុវិទ្យាល័យ និង វិទ្យាល័យ។ ភាពក្រីក្រ ត្រូវបានចាត់ទុកជាមូលហេតុឫសគល់មួយ។ នេះ គឺដោយសារក្មេងៗទាំងនោះ តែងតែជាប់រវល់ជាមួយកិច្ចការខ្លះៗ ទោះបីជាគេកំពុងសិក្សាក៏ដោយ គឺដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ការងារគ្រួសារ និង/ឬ ដើម្បីរកកំរៃក្រៅដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ។ ដូច្នេះ វាបានចូលរួមយ៉ាងគួរអោយកត់សំគាល់ទៅដល់កំរិតអប់រំទាបនៅក្នុងតំបន់គំរោង។

៤.៤.៤ លក្ខខណ្ឌសង្គមសេដ្ឋកិច្ច

មុននឹងស្វែងយល់អំពីលក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ជាចាំបាច់ណាស់ដែលត្រូវស្គាល់អំពីការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតជាមុនសិន។ ការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត ត្រូវបានគេអោយនិយមន័យថា ជាការចូលរួមនៃសមត្ថភាព ទ្រព្យសម្បត្តិ រួមបញ្ចូលទាំងសំភារៈ និង ធនធានសង្គម និងសកម្មភាព ដែលត្រូវការសំរាប់ជាមធ្យោបាយសំរាប់រស់នៅ (DFID, ១៩៩៩)។ ការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត មួយអាចស្ថិតស្ថេរទៅបាននៅពេលណាវាអាចយកឈ្នះ និង ងើបចេញពីភាពស្មុគស្មាញ និង ភាពតក់ស្លុតទាំងឡាយ ហើយអាចរក្សាឬជំរុញសមត្ថភាពរបស់វា និង ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់វា ទាំងបច្ចុប្បន្ន និង ទៅអនាគត ដោយមិនធ្វើអោយអន្តរាយដល់ធនធានធម្មជាតិ (DFID,១៩៩៩)។ នានាភាពនៃជីវភាពត្រូវបានចាត់ទុកជាផ្លូវមួយ ដែលបុគ្គលនិមួយៗ និង គ្រួសារផ្លាស់ប្តូរនូវមធ្យោបាយរបស់គេក្នុងការរកចំណូល និង ការរស់នៅ (IMM, CFDO និង CBNRM LI. ២០០៥)។

KEY CONSULTANTS (CAMBODIA) Ltd.
S.Đ.K.K.D: 0103021734 - C.T.C.P
CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1
S.Đ.K.K.D: 3203002232 - C.T.C.P
CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ

នៅប្រទេសកម្ពុជា នានាភាពនៃជីវភាព គឺជាផ្នែកសំខាន់បំផុត និង ជាចំណែកមួយនៃជីវិតនៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ វាមិនគ្រាន់តែផ្តល់ការរកកំរៃដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ចំណូលចម្បងរបស់គ្រួសារដែលជាញឹកញាប់មិនគ្រប់គ្រាន់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏បានកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដែលកើតឡើងពីការពឹងពាក់ទៅលើតែប្រភពសន្សំតែមួយគត់ (Ellis ២000) ។ ប្រជាជននៅក្នុងតំបន់គំរោងខ្សែទឹកលើ និង ក្រោមនៃតំបន់គំរោង ទោះជាយ៉ាងណាក៏គ្មានភាពខុសគ្នាពីតំបន់ជនបទដទៃទៀតនៅក្នុងប្រទេសឡើយ ។ មានន័យថា ជាប្រពៃណី ពួកគេបានផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងកសិកម្ម អាស្រ័យទៅតាមសកម្មភាពមួយចំនួនដើម្បីធានាពីសុវត្ថិភាពស្បៀង និង ចំណូល ដែលមានដូចជាស្រូវ ដំណាំចំការដទៃទៀត សួនក្បែរផ្ទះ និង ផលិតកម្មបសុសត្វ ការនេសាទ ការប្រមូលផលិតផលព្រៃឈើ ប្រាក់កំរៃពលកម្ម និង អ្នកជំនួញខ្នាតតូច និងដទៃទៀត ។ តារាងទី ៤0 បង្ហាញថាមុខរបរចម្បងនៅក្នុងតំបន់គំរោងគឺ ៨៨ ភាគរយ ជាកសិករ ហើយផ្សេងទៀតរួមបញ្ចូលទាំង អ្នករាជការ កម្មករជាដើម ។ មុខរបរបន្ទាប់បន្សំ គឺភាគច្រើនជាអ្នកនេសាទ ។

តារាងទី ៤0: មុខរបរចម្បងរបស់ប្រជាជន និង ចំណូលប្រចាំខែ

មុខរបរចម្បង	ភាគរយ	ចំណូលប្រចាំខែ	
	%	រៀល	ដុល្លា
កម្មករនៅតាមក្រុមហ៊ុន/រោងចក្រឯកជន	0.៥	១៣៥៨00	៣៣.៩៥
អ្នករាជការ	១១.0	៨៤១00	២១.0៣
ម្ចាស់ហាងតូច	0.៥	១៣១២00	៣២.៨១
កសិករ	៨៨.0	១៣៣៩00	៣៣.៤៨
សរុប	១00		

អត្រាប្តូរប្រាក់នៅខែមិថុនា ២00៨, US$ ១ = ៤000 រៀល

តារាងទី ៤១: មុខរបរបន្ទាប់បន្សំរបស់ប្រជាជន

មុខរបរបន្ទាប់បន្សំ	ភាគរយ	ចំណូលប្រចាំខែ	
	%	រៀល	ដុល្លា
អ្នកជំនួញខ្នាតតូច/ជំនួញ	១៦.៣	១៩៣000	៤៨.២៥
អ្នកនេសាទ	៤១.៩	១៥0៨00	[illegible]
អ្នករត់ម៉ូតូឌុប សេវាកម្មដឹកជញ្ជូន	៥.២	៨៣[illegible]	២0.៨[illegible]
អនុផលព្រៃឈើ ការកាប់ឈើ	១៣.៦	[illegible]	៧២.៦៣
ផ្សេងៗ	២៣.0	៨៧៥[illegible]	[illegible]
សរុប	១00		

អត្រាប្តូរប្រាក់នៅខែមិថុនា ២00៨, US$ ១ = ៤000 រៀល

ក្រៅពីធ្វើការដាំដុះយ៉ាងទៀងទាត់នូវដំណាំស្រូវ និង ដំណាំផ្សេងៗ និង ការចិញ្ចឹមសត្វ អ្នកភូមិពឹងផ្អែកលើ (i) ប្រាក់ខែ ឬ ប្រាក់ឈ្នួលពីការងាររដ្ឋាភិបាល/ក្រៅរដ្ឋាភិបាល (ii) ការនេសាទ (iii) ការងារប្រើកំលាំង (iv) ចំណូលពីលក់សត្វចិញ្ចឹម (v) ចំណូលពីការលក់ស្រូវ និង/ឬ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ (vi) អនុផលព្រៃឈើដូចជាការប្រមូលជ័រ និង ធនធានព្រៃឈើផ្សេងៗ (NTFP) (vii) អ្នកផ្តល់សេវាដឹកជញ្ជូន ដោយទូក គោយន្ត និង ក្នុងករណីខ្លះដោយរថយន្ត និង (viii) ចំណូលបន្ថែមពីមធ្យោបាយដទៃទៀតដូចជា ជួលទ្រព្យសម្បត្តិអោយគេជាដើម។ ចំណូលសរុបសំរាប់កំឡុងពេលពេញមួយឆ្នាំ ត្រូវបានគណនាពីប្រភពនិមួយៗដូចមានអោយនិយមន័យនៅខាងលើ ហើយបូករួមបញ្ចូលគ្នា។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ ត្រូវបានសួរដើម្បីរំលឹកពីចំណូលរបស់ពួកគេពីប្រភពដែលអាចមានក្នុងកំឡុងពេល ១២ ខែកន្លងទៅជាមួយនឹងចំណុចយោង ដែលបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ចាប់ពី ខែមករា ដល់ខែធ្នូ ២០០៧ ។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការសិក្សាសង្គមសេដ្ឋកិច្ចនេះ ក្រុមសិក្សាយើងបានរកឃើញថាការចំណាយសំខាន់ៗរបស់អ្នកភូមិគឺចំណាយលើចំណីអាហារ ការដឹកជញ្ជូន សំលៀកបំពាក់ ការថែទាំសុខភាព ការសិក្សា និងការចូលរួមពិធីបុណ្យផ្សេងៗ ។

លទ្ធផលទទួលបានពីការវិភាគពីការចុះអង្កេតតាមផ្ទះនៅក្នុងតំបន់គំរោង បង្ហាញលំអិតពីការចំណាយរបស់អ្នកភូមិ រួមមាន ÷

- ចំណាយលើម្ហូបអាហារ/ភេសជ្ជៈ/ថ្នាំជក់គឺ ៣៨ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយលើការដឹកជញ្ជូនគឺមាន ១៤ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយលើសំលៀកបំពាក់គឺមាន ១១ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយលើថ្នាំពេទ្យ/រក្សាសុខភាព គឺមាន ៨ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយលើការសិក្សា គឺមាន ៧ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយលើទូរស័ព្ទ គឺមាន ៧ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយលើពិធីបុណ្យទានគឺមាន ៧ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយលើការដុតបំភ្លឺ គឺមាន ៣ % នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ
- ចំណាយផ្សេងៗទៀត គឺមាន ៥% នៃចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំ

KEY CONSULTANTS (CAMBODIA) Ltd.

CÔNG TY CỔ PHẦN TƯ VẤN XÂY DỰNG ĐIỆN 1

CÔNG TY CỔ PHẦN EVN QUỐC TẾ